

53

Colectia POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

IOANA PETRESCU

BALĂURUL MĂRILOR

EDITATA
DE REVISTA
**ȘTIINȚA
TEHNICĂ**

IOANA PETRESCU

BALAURUL MĂRILOR

Monstrum horrendum, informe, ingens !...

Vergiliu 1.

Messer² Gaspard lăsă pana să-i cadă dintre degete și se uită cu ciudă la rindurile înșirate pe foaia de pergament din fața lui. „Doar n-am îmbătrinit atît încît să nu mai fiu în stare să scriu !” Mina îi tremurase fără indoială, căci scrierea lui gotică, înaltă și citeață de obicei, semăna acum cu a unui copil nedepins cu slovele.

Își scoase ochelarii oftînd și-și plimbă privirile pe pereții camerei lui de lucru. I se năzărea că se petrece ceva neobișnuit. Poate că ochii lui obosiți erau de vină. Dar părea că în jurul lui totul se mișcă. Ușor, nesimțit, masa de lucru tremura, la fel ca și jilțul în care ședea el. La fel și alambicele, pîlniile, retortele cu forme ciudate ce se îngrămădeau într-un colț al cabinetului. Flacăra plîpîndă a luminării pe sfîrșite arunca umbre mari pe pereți. Și umbrele prînseră a se însufleși în pilpiitul ei sărac ; iar scheletul omenesc, pitit într-un ungher, păru că se mișcă, de parcă ar fi fost viu. Gaspard își întoarse ochii de la el cu un fior neplăcut.

Flacăra se mai zbatu o dată, de două ori și se stînsese, ca furată de o nevăzută mină. Cînd rămase pe întuneric, bătrînul învățat tresări. Parcă se simțea pîndit din umbră. „Mai rău ca o babă fricoasă” — se dojeni el. În vatră mai luceau slab cițiva tăciuni. Vru să se ridice din jilțul său ca să aprindă o altă lumina. În clipa aceea i se păru că aude zgomote înăbușite sub podeaua odăii. Se oprî în loc, ațîntind urechea. Nu erau pași omenești, mai degrabă un fel de bufnituri infundate și infricoșătoare : parcă ar fi bătut cineva capacul unui sicriu. *Au stăruit o vreme, apoi au contenit. Și au început iar. Se deslușeau din ce în ce mai bine. Cînd păreau că vin de departe, din măruntăiele pămîntului, cînd se apropiau, de parcă ar fi fost chiar pe sub scinduri. Auzea acum niște gemete, un zornăit de lanțuri, mugete prelungi și un freamăt surd, ca și cum ar fi trecut pe dedesubt zeci de cirezi de bivoli.*

Gaspard era singur în toată casa. Fata care îl slujea pleca în fiecare seară să doarmă la părinți. Așa găsise el că e mai cuviincios, ca să nu dea de vorbit gurilor rele. Dar în noaptea asta, o teamă neînțeleasă îl copleșea pe cărturarul vestit, parcă ar fi fost singur

¹ Un monstru înspăimîntător, uriaș și hidos...

² Messer — messire — titlu de onoare ce se adăuga mai înții pe lingă numele nobililor și mai tirziu era atribuit doctorilor, preoților etc.

pe întreg pământul. Ar fi dorit, el, cel tăcut și scump la vorbă, să poată schimba câteva cuvinte cu cineva. Zgomotele se apropiaseră; creșteau înspăimântător cu fiecare clipă. Bubuituri năprasnice se amestecau printre ele, făcând să se cutremure aparatele de sticlă și zgîlțind ferestrele. Deodată simți cum se zguduie masa grea de stejar — pe care-și sprijinea cotul — și sfeșnicul de argint de pe ea; și toate aparatele lui de sticlă zornăiau subțire, tresărind înspăimântate și lovindu-se între ele. Iar globul pământesc, așezat peste ceasloave, după ce se cumpăni nesigur de câteva ori, ca un om beat, se rostogoli peste un morman de hirci omenești, care se risipiră peste tot locul cu un zgomot lugubru, înfiorător. Odaia întreagă se legăna ca o corabie pe furtună. În colțul lui, scheletul se bălăbănea ca prins de friguri, făcându-i semne lui Gaspard și rinjind. Învățatul sări în picioare. Nu se gindea la sine. Se gindea la scumpele lui aparate, care se clătinau primejdute. Încercă să le sprijine, să le așeze mai bine. Dar totul n-a ținut mai mult de o clipă. Acum, zgomotele se depărtau ca niște tunete care duc furtuna spre alte zări. Se auzea în schimb un vuiet prelung și jalnic venind de jos, din piață. Gaspard se apropie de fereastră și deschise oblonul. Îi izbi în obraz un aer cald, înăbușitor, cu miros de pucioasă. Intunericul era negru și des, ca de smoală. O dată cu freacățul mării, pătrunse zvon de glasuri înspăimântate. Oamenii dibuiau în noapte, și vocile lor se împleteau cu mugetul valurilor într-un murmur surd, peste care se înălțau hohotele de plins ale femeilor și țipetele copiilor.

— Unde? Unde să ne ducem?

— Marea se revarsă și înghite uscatul!

— Domnul vrea să ne piardă pentru păcatele noastre. E sfârșitul lumii!

Gaspard desprindea crimpeie de vorbe aduse de vânt.

— *Du glemmis ei!*¹ Doamne, îndură-te de noi, păcătoșii! se tinguia mulțimea și se bulucea îngrozită, cînd într-o parte, cînd în alta, ca o turmă fără păstor.

Gaspard cobori și el. Ținea în mină sfeșnicul, și flacăra lumina slab chipurile pământii și schimonosite de spaimă.

Piața din fața casei lui, așezată pe înălțime, era înșesată de lumea care fugise de teama cutremurului și a inundației.

Încercă să le vorbească oamenilor și să-i liniștească.

— Ce e cu voi? Unde mergeți? De ce vă temeți?

— Vai de noi, messer doctor, se văitau ei. E sfârșitul lumii. S-au auzit trîmbițele judecății.

— Ce nebunie a dat peste voi? Nu e sfârșitul lumii. A fost doar un cutremur, dar și acela a încetat acum. Nu mai e nici o primejdie.

Vorbea atît de liniștit, de răspicat, de parcă ar fi ținut în miinise lui toate tainele de nepătruns ale nopții aceleia. Oamenii se uitau la el nedumeriți. Tăceau cu toții. Parcă nu mai le era teamă.

¹ Fii îndurător!

— Dar coliba mătușii Norna s-a prăbușit, iar ea, biata, zace sub dărîmături, se tîngui o femeie cu glas ascuțit și iarăși izbucniră și celelalte în hohote de plîns.

— Coliba mătușii Norna era așa de dărăpanată că sta să se năruie dintr-o clipă în alta. Casele voastre n-au pățit însă nimic. Mergeți fără grijă. Ce a fost a trecut. Și nu se mai întimplă curînd. Un asemenea cutremur nu se ivește nici la o sută de ani o dată. Mergeți în pace la casele voastre.

Le vorbi îndelung, iar oamenii îl ascultau tăcuți, bucușori că au scăpat numai cu spaîma. Într-un tirziu se risipiră fiecare pe la casele lor, tot sucînd și răsucînd în fel și chip pățania pe care le fusese dat s-o trăiască.

Gaspard găsi în poartă pe slujnica lui, Aslaug, împreună cu mama ei, speriate foarte.

— Messer doctor, o fi cu adevărat sfîrșitul lumii? întrebă Aslaug.

Le potoli pe amîndouă cu aceleași vorbe bune spuse și celorlalți. Dar mai mult decît vorbele, înfățișarea lui liniștită și sigură de sine aveau înrîurire asupra tuturor.

Cele două femei porniră spre căsuța lor, iar doctorul Gaspard sui scara agale, adîncit în gînduri...

Atîtea lucruri se petrecuseră în mai puțîn de o oră, lucruri de necrezut aproape pentru un fizician ca el. Era bucușor că fusese singur cînd a trecut prin această încercare. Soția și cei doi copii ai săi se aflau la Copenhaga. Acolo cutremurul nu s-o fi simțit deloc sau mult mai slab. Epicentrul lui pare să fi fost în țînutul acesta. Și gîndul lui se întoarce îndărătnic la întimplările nopții. Puse sfeșnicul pe masă și se așeză în jîlful său. Foaia aștepta pe jumătate scrisă. Gaspard își tăie o pană nouă. Voia să-și pună rînduială în gînduri, să aștearnă pe pergament tot ce îi fusese dat să trăiască. „Chiar dacă reîncepe cutremurul, chiar dacă marea cotopește uscatul, și pier și eu în prăpădul acesta, poate că mai tirziu oamenii vor găsi cele scrise de mine, cunoscînd astfel ce s-a petrecut în noaptea asta de pomină“.

Și, plin de o binecuvîntată rivnă, își începu cronica.

„Anno Domni... în noaptea de 22 iulie, în tirgușorul Bolmo din țînutul Bergenhus de pe coasta scandinavă...“

*
*
*

În dimineața următoare, Aslaug dădu buzna, fără să bată la ușa, în cămăra de lucru a stăpînului ei.

Gaspard dormea în jîlful său, cu creștetul rezemat de un în folio¹. Pana îi lucucase dintre degete. Foile scrise în cursul nopții zăceau

¹ În folio = volum în care fiecare coală de tipar e îndoită numai în două.

risipite pe masă. Luminarea arsese pină la capăt, năclăind în seu stesnicul de argint.

Aslaug nu zăbovi lingă el mai mult de o clipă. Lăsă pe masă, printre pergamente, tava de argint pe care se afla o cană cu lapte fierbinte și citeva piinișoare calde și alergă la fereastră, ca să deschidă larg obloanele. La scirfilitul balamalelor ruginite, Gaspard deschise ochii. Soarele, foșnetul valurilor, aerul plin de miresme și de adieri văratice năvăliră deodată în odaia întunecoasă și cu miros de feștilă arsă.

— Messer, veniți să vedeți balaurul, messer! strigă fata făcându-și cruce. Doamne, apără! Cine știe ce ne mai așteaptă după cele îndurate astă-noapte.

— Ce să văd, Aslaug? întrebă uimit învățatul, așintindu-și privirile la lumina jucăușă din ferestre. Ochii cenușii îi erau ageri și pătrunzători, ca de obicei. Nu părea deloc buimăcit de somn. Iși trecu mina prin coama de păr cărunt, care-i împodobeă fruntea și se ridică în picioare tacticos.

Dar fata nu mai avea răbdare. Se apropie de el și îndrăzni să-l apuce de braț.

— Veniți mai repede, messer!

Niciodată nu o mai văzuse el atit de tulburată pe cumintea Aslaug: avea obrații imbușorați, ochii îi străluceau și răsuffa scurt și repezit ca după un urcuș greu.

— Ce e, fetișo, ce s-a întimplat? o întrebă cu liniștea lui de totdeauna. Fără să-și iasă din pasul lui obișnuit, o urmă toțuși pină la fereastră. Ea îi arată cu mina ceva departe în larg.

— Colo! Vedeți pata aceea neagră, messer? Ce credeți? O fi cumva balaurul? Și în timp ce vorbea, Aslaug își făcu iarăși cruce.

Pe întinsul mării zbuciumate, cu apele roșiațice, ca de singe, se zărea într-adevăr o pată întunecată strălucind în bătaia soarelui.

— Dă-mi ocheanul, zise Gaspard, fără să se clinească din loc, privind îngindurat la înfățișarea atit de ciudată a mării.

— Balaurul s-a deșteptat astă-noapte și, lovind cu coada, a făcut să se cutremure tot ținutul. Iar acum, uite că a ieșit deasupra, spuse Aslaug intinzându-i ocheanul. Du glemmis ei! oftă ea și-și făcu cruce. Era atit de tulburată, încit uita și buna-cuviință și sfiala, care stau atit de bine unei fete tinere, și chiar respectul pe care-l datora stăpînului. Miinile i se întindeau fără voie după ochean: ar fi vrut și dinșua să privească. Și sporovăia într-una, ea care de obicei era atit de tăcută.

— Așa spune moș Trond, messer. El jură că pata asta nu poate fi altceva decit „hafguful”¹, adică balaurul mărilor! Povestea adineauri că ieri a innoptat în larg, la pescuit și l-a auzit mugind pe sub apă. Și făcea niște valuri uriașe cu coada, de era să-i răs-

¹ Hafguf — Kraken = balaur. Termen folosit de Olaüs Wormius (1588—1654), și de Bartholinus (1585—1630) pentru a desemna un animal gigantic care ar locui în fundul mării.

toarne barca. Nu l-ar fi crezut nimeni, bineînțeles, fiindcă Trond e un mare mincinos. Dar zgomotele le-am auzit cu toții. Așa că de data asta a spus și el adevărul: a sosit balaurul și o să ne înghită pe toți.

În timp ce fata îndruga vrute și nevrute, Gaspard aștepta în tăcere cu ocheanul pata aceea întunecată. „Se întinde pe o lungime destul de mare, mai mult de o milă — prețui învățatul —, este ușor rotunjită la un capăt și se arcuiește ciudat, ca o spinare de balenă.

— Ce credeți, messer? întrebă fata nerăbdătoare. O fi cu adevărat balaurul?

— Prostii! răspunse scurt Gaspard. Dă-mi surtucul și pălăria.

Aslaug îi ajută să se îmbrace, iar el coborî scara agale și se îndreptă spre țărîm, unde se vedea adunată o mulțime mare.

Laptele se răcise în cană și piinișoarele erau neatînse. Lucru mai grav, doctorul Gaspard Bartholinus nici nu se spălase pe ochi. El, care nu ieșea cu o iotă din programul hotărît pe fiecare zi, ceas cu ceas, își părăsise toate deprinderile. Dar nici nu era lucru de mirare. Doar nu se întâmplă un cutremur în fiecare săptămînă și nu-i e dat oricărui geograf să vadă un fenomen atît de interesant ca apariția unei insule aproape sub ochii lui. Căci, fără doar și poate, era o insulă, și zgomotele ciudate din timpul nopții își aveau rostul lor în nașterea ei. Învățatul cobora acum ulișa povirnită care ducea la schele. Pășea cu ochii în pămînt, adîncit în gîndurile lui, și oamenii se dădeau la o parte ca să-i facă loc.

— Bună dimineața, messer, îngînau scoțîndu-și pălăriile. Ați văzut balaurul?

Smuls pe neașteptate din meditația lui, învățatul tresări; le răspunse cu voce bună și foarte prietenos că nu știe încă nimic și merge să vadă. Atunci mai mulți dintre cei ce se întorceau spre casă o luară înapoi spre mare, însoțindu-l. Erau nespuse de curioși să-i ale părerea. Nu era doar fiștecine messer Gaspard Bartholinus, om umblat în toată lumea, care purta bonetul pătrat al doctorilor și era profesor la Academia din Copenhaga. Scrisese el singur atîtea cărți cite nici nu încăpeau în dulapul lui sira¹ Conrad. Și ei se mîndreau că văzuse lumina zilei în Bolmo un cărturar ca acesta și că din cînd în cînd îi mai cinstește cu cite o vizită. Venise acum cîteva luni să-și vadă mama bătrînă și suferindă. Mama îi murise acum două săptămîni, iar el rămăsese pe loc; parcă tot nu se îndura să plece, deși avea soție și doi copii măricei la Copenhaga. Lumea vorbea că tînăra lui nevastă nu se gîdea decît la petreceri și prea puțină grijă avea de messer doctor. De aceea, poate, se simțea el mai bine între oamenii simpli de aci, care îl iubeau și trăgeau nădejde că va rămîne mereu printre ei, în casa lui frumoasă cu două caturi. Nimeni însă nu ar fi îndrăznit să-l întrebe ce are de gînd.

¹ Sira = titlu cu care erau cinstiți preoții și călugării.

— Ce credeți de intimplarea asta nemaiauzită, messer? întrebă pîrgarul orașului, făcîndu-și loc printre oameni, săltîndu-și pîntecele urias. Era doar singurul în măsură să stea de vorbă cu un cetățean de frunte ca acesta. Mare minune!

— Eu nu cred în minuni, spuse zîmbind blajin Gaspard. O minune e ceva care schimbă legile firii. Un efect căruia omul nu-i poate cunoaște cauza; și chiar cînd omul nu cunoaște această cauză, ea însă există și poate fi descoperită mai tirziu prin stăruința lui și prin mijloacele științei.

Pîrgarul dădu din cap a înțelegere, deși nu înțeluse mare lucru.

— Nu credeți că ar fi mai bine să ne urcăm în turn? spuse el luîndu-l de braț cu o mișcare totodată smerită și curtenitoare. De acolo ne putem da mai bine seama.

Porniră împreună să urce treptele turnului de strajă, de unde se vedea pînă departe în larg. Oamenii s-au imbulzit în urma lor ca să nu piardă un cuvînt. Cînd au ajuns pe platformă, se adunară în jurul lor, așteptîndu-i să-și rostească părerea. Printre ei se afla și moș Trond, care-i privea răutăcios cu singurul lui ochi, celălalt fiindu-i mîncat de albeață. Pîrgarul împrumută ocheanul său lui Gaspard, care, în grabă, uitase să și-l ia. Priviră rînd pe rînd pata aceea neagră, alungită, care semăna cu o vietate uriașă, adormită în plutirea ei fără de grijă.

— Credeți că e balaurul? întrebă pîrgarul înfiorîndu-se și ștergîndu-și sudoarea de pe frunte.

Gaspard nu răspunse numaidecît. Privea tăcut și încordat prin ochean. O insulă? Dacă e o insulă nouă? își spunea el. Fenomenul acesta fără precedent îl uluia și pe el. Se gîndea de pe acum la comunicarea pe care o va face la academie, la uimirea pe care o va stîrni printre învățați.

— E o insulă, fără doar și poate, zise el în cele din urmă înapoiînd ocheanul. Apoi se întoarse către oameni. Ceea ce vi se pare o minune, fie balaur sau altceva, nu poate fi decît un fenomen natural. Insula a fost pesemne ridicată la suprafață de o mișcare a fundului mării, care a produs și cutremurul de astă-noapte. Și doctorul Gaspard urmă să vorbească limpede, răs-picat, potrivitîndu-și cuvintele, ca de la catedra lui din Copenhaga. Înăuntrul pămîntului, de la douăsprezecé leghe incolo, se găsește un miez de foc, ce izbucnește uneori în afară printr-o crăpătură a scoarței pămîntești. Nu știu dacă mă înțelegem, se înterupse el, văzînd mutrele speriate și neîncrezătoare din jurul lui. Inchipuți-vă că scoarța aceasta pămîntească, pe care stăm noi acum, e ca o plută deasupra unui ocean de foc. Se întîmplă uneori ca apele mării să pătrundă și ele în miezul de flăcări și atunci, acesta, la rîndul lui, se revarsă în afară detunînd și bubuînd, așa cum ați auzit cu toții astă-noapte.

Pe măsură ce vorbea, se însuflețea tot mai mult. I se lumina în mînte tot înțelesul, și o nouă teorie lua ființă.

— A avut loc așadar un cutremur, o prăbușire a scoarței; tot fundul mării a fost răscolit, ridicîndu-se la suprafață o bucată din

acel fund. Noi nu vedem acum nimic altceva decît pămîntul cel nou, insula înălțată de cutremur, incheie el, mulțumit de explicația lui. Totul i se părea acum lesne de priceput și limpede.

Oamenii îl ascultaseră în tăcere. Se uitau la el nedumeriți. Moș Trond zîmbea răutăcios, dînd din umeri. Cum să crezi asemenea povești, bune de adormit copilii? Pămîntul are în miezul lui un ocean de foc? Și noi stăm pe el și nici nu-l simțim? Și focul izbucnește deodată, așa, pe sub apă? Și oare apa nu stinge focul? Astfel de mofturi o îi spunind messer doctor Gaspard Bartholinus studenților lui din Copenhaga? Decît să fii doctor și să înveți așa ceva, mai bine rămii pescar prost la Bolmo.

Pirgarul îl ascultase și el smerit, iar acum se amestecă în vorbă, împăciuitoare.

— O fi și insulă, dacă așa binevoști domnia-voastră să ne spuneți. Cu toate acestea, messer, pescarii au și ei dreptate. E lucrul satanei la mijloc. Ascultați numai ce spun aceștia, care au întîrziat aseară în larg.

Făcu semn bătrînului care ședea mai la o parte, într-un grup. Moș Trond Armundsoen fusese pe vremuri pescarul cel mai bogat al satului. Dar din cele trei corăbii pe care le stăpînise cîndva, rămăsese doar cu un barcăz vechi și hodorogit. Avea patima băuturii și tot ce cîștiga risipea în chefuri de se ducea vestea. Incetul cu incetul, își irosise toată averea și acum trăia de azi pe mîine, singuratic și înrăit, pizmuind norocul și bunăstarea celorlalți.

La semnul pirgarului se apropie în silă, tirindu-și picioarele. O dată cu el înaintară și ceilalți doi care erau cu el.

— Apoi, noi ce să spunem, că sîntem proști și nu știm carte ca messer doctor, începu el batjocoritor.

Pirgarul îl fulgeră cu o privire minioasă, și moș Trond urmă mai domol:

— Ce să zic, era o vreme frumoasă, senin sticlă, cum ați văzut cu toții. Și tocmai răsăriseră stelele. Noi nu ne înduram să ne întorcem că era atîta sumedenie de pești, ca niciodată. Și am mai aruncat virșele o dată. Și așa, pe negîndite, fără pic de vînt, marea a început să clocotească mărunț, iac-așa, cum fierbe apa în ceain. Și se făcuse mai întîi galbenă ca șofranul. Și pe urmă roșie ca singele. Și barca noastră unde s-a pornit să tremure și să se poticnească și s-o ia în răsăpăr, ca un cal năvăș. Și din ape se ridica un abur cu miros inecăcios de pucioasă de nici nu ne mai puteam trage suflarea. Nu e așa? îi luă el de martori pe cei doi pescari bătrîni de lingă el, care stăteau muți, clătînînd din cap. Ei făcură semn că da și stupiră într-o parte, spre mai multă incredințare.

— Intocmai! Intocmai așa cum bănuiam eu, strigă Gaspard. Și voi ce ați făcut atunci?

— Noi ce era să facem? Am pus mîna pe vîsle și nu știam cum s-o luăm din loc mai repede; numai că mugetele care se auzeau pe dedesubt parcă se țineau de noi. Începuse, pasă-mi-te, balaurul să se deștepte în adînc și să caște. Și slavă domnului că nu

ne-a prins acolo cînd s-a ridicat, că nu mai eram acum aici, ca să vă povestim toată tărășenia.

— Dar bine, oameni buni, spuse învățatul, nu vedeți că nu e la mijloc nici un bafaur? E tocmai ce vă spuneam eu: o mișcare a scoarței pămîntului. Izbucnind focul prin vreo crăpătură pe sub apă, făcea marea să clocotească, răspindea vapori sulfuroși și producea zgomotele acelea ciudate, pe care le-am auzit cu toții. Iar mai pe urmă s-a întimplat prăbușirea aceea de straturi care trebuie să fi adus la suprafață insula pe care o vedem acum. Înțelegeți acum?

Dar oamenii nu înțelegeau deloc. Ceea ce istorisise moș Trond mai înainte în graiul lor și cu darul lui de povestitor li se părea mult mai ușor de crezut decît frazele întortocheate și pline de cuvinte neînțelese ale profesorului.

Gaspard oftă. Zadarnic se străduia. Iși dădu seama cît de departe este de sufletele și de înțelegerea oamenilor. Se gîndi că trebuie numaidecît să meargă pe insulă. Numai la fața locului le-ar fi putut dovedi adevărul spuselor sale.

— Cine mă poate duce pînă la insulă? întrebă el. Se aștepta ca toată lumea să vrea să-l însoțească. Dar nimeni nu-i răspunse.

— Numai acolo, pe insulă, ne putem da seama de ce s-a petrecut, stăruj el.

— Dar mai întii e insulă ori nu e? se auzi vocea moale și batjocoritoare a lui moș Trond, în făcerea care se iscase. Voi ce ziceți? se întoarse el spre pescari, care amușiseră de tot, stinjenii.

— V-am explicat doar toată seria de fenomene, îi intrerupse învățatul cu oarecare nerăbdare. Ce altceva poate fi?

— Și dacă e balaur? întrebă mieros bătrînul. Priviți numai cum clocotește marea în apropierea lui. Trebuie să fii smintit să te duci pînă acolo. Răsufierea otrăvită a haifului se știe doar că te împoșcă și la o milă depărtare. Și dacă scoate un braț din alea lungi, luuuungi de tot și te prinde ca în clește și te înghite?

Oamenii făceau îngrozii.

— Prostii! se răsti minios Gaspard.

Ca să-l mai imbuneze, pîrgarul îi făgădui să-i facă rost cît de curînd de o barcă și de un marinar mai inimos, care să-l ducă să vadă mai de aproape „minunea”. La cuvîntul ăsta, doctorul Gaspard dădu din umeri. După ce mulțumi pîrgarului și-și luă ziua bună, porni spre casă agale, frămîntînd în minte „minunea” întimplată.

Intr-adevăr, el nu credea în minuni. Credea în aparatele lui, în frumoasele lui aparate de sticlă și metal. Mai credea și în puterea cuvîntului scris: volumele grele, legate în piele de vișel, care se îngrămădeau în rafturi, pe mese, peste tot locul, și mai ales credea în puterea creierului său, în stare să descurce, să talmăcească și să ducă mai departe slova moartă ce zăcea în fișe, și în experiențele ciudate din retortele și baloanele lui de sticlă.

După ce plecase stăpinul său, Aslaug se încumetă să ia ocheanul și să-l ducă la ochi. Dar, în loc să se apropie, lucrurile păreau că se

depărtează și-și rideau de ea. Pină și vecina Helga, care o striga de jos din piață, părea acum cit o musculișă în geamul oceanului. Il lăsă deoparte, inciudată, și se uită la vecina Helga cu cei doi ochi mari, albaștri, ce-i fuseseră dăruți de natură, „cei mai frumoși ochi din Bolmo” — spuneau flăcăii.

— Nu cobori jos la mare? o imbie vecina. Se povestesc atitea lucruri ciudate...

— Nu merg, oftă Aslaug. Am fost mai devreme. Acum am treabă.

Adevărul e că îl aștepta pe Niklaus, care făgăduise să vină înaintea de liturghie, și n-ar fi vrut să n-o găsească acasă.

În așteptarea lui, se apucă să deretice prin odăi, apropiindu-se cind și cind de fereastră, ca să arunce o privire nerăbdătoare în piață.

Dar Niklaus nu se vedea nicăieri. Necăjită că nu mai vine, Aslaug se război cu saltelele și cu pernele de puf, pe care prinse să le scuture pină le ieșiră fulgii. Mai pică un strop de apă în tîngirea unde fierbea înăbușit o halcă mare de porc, răspîndind miros plăcut de mirodenii. Se învîrti iar prin camera de lucru a stăpînului, unde nu avea voie să atingă nimic, stîrînd și mai mult praful din cărți și de pe aparate cu o cîrpă trecută ușor pe deasupra lor. Adună la un loc, oftînd și făcîndu-și cruce, mormanul de firici risipite în timpul nopții. Și apoi se îndirji împotriva pardoselii, la care nu pusese doctorul nici o opreliște. Frecă bine lespezile cu peria și cu leșie pină ce străluciră albe ca neaua. Se îndreptă din șale și-și șterse broboanele de sudoare de pe frunte cu dosul palmei.

Era voinică fata, Aslaug! Trăgea la lopeși în balenierele cele mari alături cu flăcăii și minuia cu ușurință plasele pline de pește.

Cu cîțiva ani în urmă, Aslaug mergea la pescuit cu tatăl ei și cu Niklaus, un orfan care crescuse pe lîngă casa lor și-și zicea logodnicul ei încă de pe cînd erau copii. Într-o vară, Niklaus se tocni pe o corabie daneză care pleca de la Bergen să colinde lumea. „Vreau să cîștig bani mulți, înțelegi tu? — îi spusese ei lui Aslaug — ca să putem și noi înjgheba o gospodărie...” Aslaug încuviințase, deși nu înțelegea de ce le-ar fi trebuit atîția bani pentru gospodăria lor. Erau și alții mai săraci decît ei care, slavă domnului, întemeiau un cămin. Dar își dădea seama că pe Niklaus îl mina de colo pină colo un fel de neliniște, o nevoie de schimbare, care nu-i dădea pace. Oftînd, Aslaug îl lăsă să plece. Astfel rămase ea singură să-și ajute tatăl bătrîn. Nu era lucru obișnuit ca o fată să iasă la pescuit. Și vecinele cam cirteau împotriva ei. Unei femei îi e dat să țeară, să toarcă, să gospodărească, nicidecum să îmbrace pantaloni de piele și să tragă la lopeși sau să arunce plasa. Dar fetei puțin îi păsa de părerea lor.

Porneau dis-de-dimineață în larg. Bătrînul ședea la cîrmă. Nici n-ar fi fost în stare de mai mult. De cînd îi muriseră trei feciori, unul la oaste și ceilalți înecați, ajunsese de tot nevoinic. Aslaug însă era un ajutor neprețuit. Minuia pinzele ca cel mai încercat marinar și arunca volocul cu dibăcie.

Mulți flăcăi veniseră în pejit. Printre ei era și Ruidkist, negustorul, om cu vază, care ținea prăvălia și hanul din Bolmo și care își clădise de curind casă nouă și încăpătoare, aproape de a doctorului Gaspard. Dar ea îl respinsese și pe el, ca și pe ceilalți. În așteptarea lui Niklaus, intrase în slujba bătrinei doamne Gaspard, care auzise de curajul fetei și voise numaidecît s-o ia pe lingă dînsa.

Niklaus se întorsese în slirșit. Banii îi cheltuise toți pe drum și era chinuit de remușcări.

Își petrecea ziua întreagă pe un scăunel lingă vatră și repara plasele, făcînd planuri cu bătrînul.

— La primăvară, spunea el, să vedeți la primăvară... Și ochii îi străluceau.

Voia să pună un catarg nou, să repare și să călfătuiască¹ barca veche, ca să poată merge iar la pescuit. Știa el niște locuri unde e numai pește de soi bun. Avea să cîștige bani mulți.

— Și atunci facem nunta, și se uita lung la Aslaug. Se uita la ea așa cum se uită un drept-credincios la sfînta fecioară.

Trecuse și primăvara, venise vara și nu se știa ce gînduri are Niklaus. Nu le putea citi în ochii lui verzi și schimbători ca marea.

Aslaug oftă. Isprăvisese de frecat și de lustruit tot ce se putea freca și lustrui în casă, de la sfeșnicele de argint și pînă la cel mai prost ceanup de fier apă. Aruncă iar o privire pe fereastră. Îl văzu pe messer Gaspard urcînd ulița spre casă. Se răsuci în loc sprintenă și, într-o clipă, așternu față de masă albă ca zăpada și aduse friptura rumenită tocmai atît cît trebuia. Dar, în timp ce miinile ei harnice se indeletniceau cu treburile lor mărunte, o muncea mereu același gînd: „Unde-o fi Niklaus?“

Niklaus era departe. El a fost cel dintîi care a pus piciorul pe insula cea nouă.

După ce lucrase toată ziua la barcă și se scîldase pe plaja de la Alstahong, adormise trudit, singur în bordeiul lui din pădure. N-avea habar de cele petrecute în timpul nopții. De cîteva zile se apucase cu multă tragere de inimă să repare barca. Îi pusese catargul cel nou. Schimbase cîteva scînduri și îi rămăsese numai să le călfătuiască. Era grăbit să isprăvească lucrul înainte de a se scula lumea ca să poată pleca în larg cel dintîi. După ce trîndăvisese atîtea luni, îl apucase un dor nespus de larguri. Se hotărîse ca în dimineața aceea să iasă numaidecît la pescuit.

Se trezi cînd abia mîjca de ziuă și alergă pe țîrm. Se apucă îndată să-și călfătuiască barca. Fără indoială că, dacă ar fi aflat de fapta lui, preotul Conrad ar fi spus că e păcat să lucrezi sîrbătoarea, și încă de ziua sfîntei Margret, dar Niklaus știa că barca trebuie dată la apă cît mai curînd, ca să poată ieși cu ea la pescuit. Cum era să-și piardă bunul dumnezeu sau chiar știința Margret vremea cu Niklaus cînd erau atît de ocupați să primească rugile drept-credincioșilor?

¹ A călfătui = a astupa cu cilți crăpăturile dintre scîndurile unei corăbii și a le unge cu păcură.

Fapta lui va trece nevăgată în seama. Iar el simțea că astăzi, negreșit, trebuie să iasă în mare. Sfânta Margret îi va purta noroc. Până la sfârșitul anului, avea să strângă bani destui ca să cumpere citeva prăjini de pământ, să-și clădească o casă mai frumoasă decît a lui Ruidkist. Și atunci va putea face nuntă mare cu Aslaug, să se ducă vestea, și chiar în casa lui cea nouă. Tot frămîntînd în minte gîndurile astea, lucra de zor la barcă. Între timp soarele se ridicase de o suliță pe cer, și Niklaus privi în jurul lui întinzîndu-și mădularele ostenite. Marea era toată scaldată într-o lumină purpurie, de parcă apele i-ar fi fost însingerate. Dar ceva neobișnuit îi atrase luarea-aminte: departe, în larg, se ivise o pată lunguiață, întunecată. Flăcăul se frecă la ochi, apoi privi iar. Dar nu era o părere. Pata era nemișcată și părea destul de mare, cam ca insula stîncoasă din fața coastei Alstahong. „Ce poate fi oare?” — se întrebă Niklaus și, în timp ce se apucă iar de lucru, privea din cînd în cînd într-acolo. Se grăbi să sîrșească și căută cu ochii pe cineva care să-i ajute să pună barca la apă. Dar țărîmul era pustiu. Oamenii trudiți de emoțiile din timpul nopții se odihneau încă. Atunci se opinti singur și trase barca pe nisip pînă la mal, apoi sări în ea. Nu mai avea răbdare. Voia să vadă mai de aproape pata aceea ciudată, care parcă ar fi fost o balenă uriașă ce se încălzea la soare, dar care poate că era o insulă, un pămînt nou. Niklaus nu știa ce e frica. Îi mîna ca totdeauna dorul lui de ceva necunoscut. „Sfîntă Margret, într-ajutor!” — își făcu cruce și întinse pinza. Vîntul era prielnic și-l ducea cu iușeală într-acolo. Pata creștea văzînd cu ochii. Era fără doar și poate o insulă. Cine ar putea crede așa minune? Deodată îi fulgeră prin minte un gînd năstrușnic. „Eu sînt cel dintîi care am descoperit-o. Nimeni n-a văzut-o încă. Și eu sînt tot cel dintîi care o să pun piciorul pe ea. Și atunci insula e a mea. Așa mi-a spus odată messer Gaspard cînd mi-a povestit călătoriile unuia Columbus”. De bucurie rîse cu hohot, apoi începu să fluiera. Oricît era el însă de pierdut în visul lui, nu se putu să nu vadă înfățișarea neobișnuită a mării. Apele erau tot tulburi și însingerate, deși soarele se înălțase acum sus pe cer, și clocoteau mărunt, de parcă ar fi avut foc pe dedesubt. Niklaus aruncă plasa într-o doară. Și cînd o trase afară era încărcată cu pești ca niciodată: niște soiuri de pești necunoscute, cu aripioare de fluture, cu ciocuri de pasăre și lucind ca niște giuvaeruri. Flăcăul îi descărcă în fundul bărcii. Unii erau morți, alții păreau numai amețiți, se mai zbăteau încă. Se bucura de pe acum de uimirea pescarilor cînd le-o arăta minunea asta. O luă acum de-a lungul insulei, cercetînd-o cu de-amănuntul și căutînd un loc mai prielnic unde să poată acosta. Oricum, tare era ciudată și insula asta! Se arcuia ca o spinare de balaur și mai avea apoi și un gît îngust care ducea la un fel de cap rotunjit și înălțat ca o movilă. Se îndreptă spre gîtul acela, unde apa era mică, și trase barca pe pămîntul lunecos. Apoi se ridică și privi în jurul lui, semeț, ca un proprietar care-și cercetează moșiile.

Insula cea nouă se întindea netedă, fără ridicături, pe o lungime de o milă și mai bine. Într-unele locuri părea făcută dintr-o piatră

neagră și sfluită, care lucea orbitor în bătaia soarelui și pe care piciorul nu se putea prinde, iar într-altele, piciorul se infunda într-o mizgă cleioasă și neagră, plină de scoici și de alge. Din loc în loc erau gropi mari, în care apa mării nu se zvintase încă. Pustiu și tăcere ca la un început de lume. Lui Niklaus, fără să știe de ce, i se făcu frică. Nu era nici măcar un pescăruș care să-i țină tovărășie. Oare de ce ocoleau pescărușii insula? Urmări cu ochii un stol întreg care se îndrepta spre ea, bătind moale din aripile albe; dar, o dată ajunși în preajma ei, îi dădură de citeva ori ocol, apoi, în loc să se abată asupra-i cu țipete mari, cum fac de obicei și s-o ia în stăpînire, începură să filifie mai grăbit din aripi și zburară spre fărîm țipînd a spaimă.

— Călătorie bună! le ură Niklaus, rizînd și făcîndu-le semn cu mina.

Așadar, nici cu pescărușii n-avea să împartă insula lui. Porni să-și cerceteze domeniul. Picioarele îi lunecau ca pe gheață sau se infundau pînă la glezne, iar din loc în loc trebuia să sară peste gropile pline cu apă. Și totuși, în inchipuire, o vedea mai frumoasă decît grădina abatelui Conrad... „Pește se vede a fi sumedenie. Aci va clădi un adăpost pentru bărci. Căci vor fi bărci multe. La început va lua oameni în parte la cîștig și în curînd își va avea bărcile lui cu oameni tocniți. Colo va face o magazie pentru săratul și uscatul peștelui. Va face negoț în mare. Corăbii de departe vor veni pînă aici să ia pește. Și cu banii cîștigați își va dura gospodăria. Iată, aici e locul casei: o casă mare, cu sală largă și cu ferestre multe, ca a lui Ruidkist. Vedeă și casa, și livada cu pomi în floare, și pășunile grase se întindeau pînă departe sub ochii lui. Și de ce n-ar fi roditoare insula ca pămînturile lui Gissur Harvandsoen, care a izbutit să are și să semene secară pe coasta stearpă de la Alstahong? Nămolul acesta, în care și se infundă piciorul, pare să fie foarte mînos.

Își și inchipuia: Aslaug și cu el stăpîneau tot belșugul acesta. Erau bogați și respectați de toată lumea. Și el îi cumpăra un colan gros de aur ca să-l poarte duminica la biserică.

Într-un tîrziu, după ce a străbătut-o în lung și în lat, s-a rupt cu greu de pe insulă, împodobită de el cu toate frumusețile inchipuirii s-a urcat în barcă și a pornit spre coastă.

Încă de departe a văzut lume multă adunată la schele și care părea că-i face semne. Pescarii l-au înconjurat nerăbdători și l-au ajutat să lege barca.

— Ai fost pînă acolo, Niklaus? întrebau pe întrecute. Și cum era? Ce ai văzut?

— Firește că am fost! se semeția flăcăul. M-ați văzut doar cu toții. Eu am fost cel dinții care am pus piciorul pe insulă, așa să știți!

— Și nu te-a înghițit hațguful? întrebă moș Trond.

— O îi fost adormit, că nu mișca decît prea puțin, glumi Niklaus. Dar și cînd s-o mișca, e vai de cel ce s-o găsi în preajma lui.

Prinsese din zbor spaima oamenilor și se gindea că deocamdată e mai cuminte s-o întrețină. Nu dorea să se mai abată și alții pe la insula lui.

— Dar uitați-vă numai cât pește a adus, se miră moș Trond.

Oamenii se imbulziră să vadă și se mirară îndelung de belsugul acela de pește, de soiurile rare, de culorile gingașe, nemaivăzute, ca trase cu penelul. De la Niklaus, însă, nu putură afla prea mult. Și-l lăsară în plata domnului. Știau ce fire ciudată are, cât e de tăcut și îndărătnic uneori. Femeile, în schimb, se adunaseră cu toatele în jurul lui și-l priveau cu incintare, ca pe un erou, ispitindu-l cu felurite întrebări. Nimeni nu avea îndrăzneala să se avinte spre insulă; spusele bătrînului Trond îi speriasc. Și iată că băiatul ăsta, pipiriu și gingaș ca o fată, plecase singur. Pînă și Ruidkist veni spre el, plin de bunăvoință, săltîndu-și chimirul plin și îi întinse mîna prietenos. Iar Niklaus i-a strîns-o fără dușmănie, deși îi cunoștea gîndurile cu privire la Aslaug. Dar el știa acum că își va duce iubita pe insulă și vor fi singurii stăpîni acolo și pușin îi mai păsă de Ruidkist. Iși aminti deodată că îi făgăduise logodnicei lui să treacă pe la ea înainte de liturghie și porni grăbit într-acolo făcîndu-și loc printre femei, dîndu-le nerăbdător la o parte, fără să le spună un cuvînt. Ele se uitară lung în urma lui, înălțînd din umeri.

— Parcă poți să știi dacă o fi ajuns într-adevăr zănaticul ăsta pînă la balaur? talmăci moș Trond gîndul futurora.

Niklaus se îndreptă spre piață alergînd. Era grăbit acum s-o vadă pe Aslaug, să-i împărtășească și ei toate minunățiile văzute de el, ca și toate planurile lui de viitor. Bătu la ușa doctorului Gaspard, dar n-avu răbdare să vină să-i deschidă. „Aslaug, — strigă el —, Aslaug!” Și zgîlții nerăbdător clanța de fier.

Intr-un tirziu se ivi și Aslaug.

— Tu ești, Niklaus? Ai așteptat mult? Eram sus, la messer Gaspard. Oamenii spuneau că te-ai fi dus pe insulă. Nu ți-a fost frică?

— De ce să-mi fie frică? Am fost să iau în stăpînire insula. Știi tu că insula e a noastră?

— A cui, a noastră? Tu ai friguri, Niklaus, uite cum îți arde fruntea! Aslaug îi trecu mîna pe frunte și prin pletele inelate cu duioșie de soră mai mare. Era mai mărunțel decît ea, dar subțiratic și sprinten ca un troll¹. Și sub sprincenele imbinat, ochii verzi scăpărau. Fata îi zîmbea liniștită, ca totdeauna, și îi vorbea ca unui copil.

— Tu trebuie să te bagi în pat.

Niklaus dădu din cap cu indrăgire, îndepărtînd mîna dragă a logodnicei.

— Nu sînt bolnav. Mai bine ascultă ce am să-ți spun. Ne-a povestit odată messer Gaspard despre niște țări necunoscute pe care le-a descoperit unul Columbus. Și ne-a mai spus că acela care calcă

¹ Troll = un fel de spiriduș în mitologia scandinavă.

intia oară pe un pământ nelocuit ajunge stăpinul lui. Și atunci, cum eu sînt cel care am pășit cel dintîi... înțelegi ?

Aslaug nu-l mai intrerupea acum, dar se uita la el cu ochii ei mari, senini, uimită și puțin infricoșată.

— Da ! Da ! întări Niklaus. Ne așteaptă o viață frumoasă, cum nici nu-ți inchipui tu...

Și, așezîndu-se pe prima treaptă a scării, o trase lingă el. Incepu să povestească visul pe care-l făcuse cu ochii deschiși, acolo, pe insulă : adăpostul pentru bărci, locuri bune de pescuit cum nu se găsesc nicăieri... și pești minunați cum nu s-au mai văzut niciodată... și bani mai mulți decît trebuie, și casa..., și o livadă... pămîntul acela nămoș de prin adîncuri pare să fie nespus de roditor.

Dar Niklaus se întunecă deodată. De ce oare ocoleau pescărușii insula lui ?

Cu bărbia în pumni, Aslaug îl ascultase fără să clipească.

— Dacă ai vrea tu, Niklaus, îl pot întreba pe messer Gaspard ; el știe toate.

— Ai dreptate, Aslaug, îi răspunse el bucuros. Du-te de-l întreabă. Eu aștept aci.

— Tu vii cu mine. Știi mai bine să-i deslușești totul. Și fata îl apucă de mină și-l trase după ea înăuntru.

Urcară scara în fugă și se opriră în fața mesei de lucru a învățatului, care îi măsură tăcut, după ce își scoase ochelarii.

Stăteau stingheriți foarte, băiatul cu pletele lui inelate și răvășite, cu cirlionții care i se lipeau umezi de temple, cu pelița albă și gene lungi ca o fată. Fata înaltă și bine legată, cu chipul ei senin, dăltuit cu măiestrie, ca al sfintelor din biserici. Messer Gaspard nu se mai sătura să-i privească, bucurîndu-se de frumusețea lor. „Ce tineri sînt !“ — gîndi el. Și le pizmui tinerețea.

— Ce vreți voi ? întrebă el cu blîndețe, fiindcă nici unul nu se încumeta să vorbească.

— Spune tu, Niklaus, îl imbie ea dîndu-i cu cotul.

Flăcăul își luă inima în dinți și incepu să povestească tot ce văzuse el pe insulă. Pe măsură ce vorbea, teama și stînjeneala îi pie-reau ca prin farmec. Ochii îi străluceau, făcea mișcări largi care parcă ciopleau în văzduh cele povestite de el.

— Și așa, eu fiind cel dintîi acolo, insula e a mea. Am vrut numai să știu dacă era adevărat ce ne-ai povestit odată despre Columbus. Domnia-ta ești omul cel mai învățat și...

— Niklaus, îl intrerupse zîmbind Gaspard, nu sînt omul cel mai învățat, totuși îți pot spune că ai și nu ai dreptate. După „jus gentium“, cel ce pune intia oară piciorul pe o insulă pustie, acesta fiind mai întotdeauna căpitanul unei corăbii, ocupă într-adevăr insula prin „jus primi occupanti“. Dar nu o face pentru el ; corabia fiind a regelui, o face pentru regele și țara lui. Înțelegi ?

Niklaus îl privi fără să răspundă.

— Cit despre insula asta nouă, e greu de spus dacă merită s-o ia în stăpînire regele. E totuși un pămînt care ține de Scandinavia, de ținutul Bergenhus și anevoie îl vei putea face să înțeleagă pe ispravnic, ca și pe pirgarul nostru, de altfel, că insula îți aparține dumitale.

— Las' pe mine, messer, că știu eu cum să-mi apăr dreptul, atît vreau numai să știu : dacă e dreptul meu ?

— Da și nu, zîmbi iar împăciuitor învățatul, căruia îi plăcea înflăcărarea tîrului, din punct de vedere al dreptului natural, ai dreptate. Dar mai mare peste dreptul dumitale natural este regele, care hotărăște limitele lui. Înțelege ?

Niklaus făcu un semn cu capul că înțelege, că e pătruns de adevărul acesta. Dar tot ce spusese Gaspard trecuse ca apa peste o piatră. El nu reținuse nimic. Știa doar atît că trebuie să se ducă la sira Conrad ca să-l întrebe și pe el dacă poate lua în stăpînire insula.

— Oare ai putea să mă duci și pe mine pe insula dumitale ? Trebuie negreșit să ajung acolo, spuse în cele din urmă Gaspard.

Niklaus zîmbi împăcat. Messer doctor zisese „insula dumitale“. Așadar, recunoștea dreptul lui.

— Firește că da ! răspunse cu voce bună. Oricînd doriți. Acum ar fi prea tîrziu. Dar mîine de dimineață...

Gaspard încuviință. Hotărîră să plece chiar în zori. Niklaus îl sfătui să încalțe niște cizme groase. Nu e ușor de umblat prin nămolul acela clisos. Și, zîbind, arătă spre încălțările lui, pe care noroiul se urcase pînă mai sus de gleznă. Dar Niklaus mai voia ceva. Iși frămînta căciulița de piele în mîini. Gaspard îl privi întrebător :

— Mai vrei ceva ?

— Da ! Și glasul flăcăului șovăi. Aș fi vrut s-o luăm și pe Aslang cu noi, dacă messer doctor îngăduie.

Fata se uită la el, fără un cuvînt. Părea mai degrabă speriată decît bucuroasă. Totuși mulțumi doctorului și ieși urmată de Niklaus. Dar se oprî înainte de a coborî scara.

— Ce să căutăm noi acolo, Niklaus ? îl întrebă cu teamă. Las-o focului de insulă ! Ai văzut ce a spus messer Gaspard.

— Ce știi tu ? o întrerupse el. Insula va fi a noastră. Și să vezi ce fericiți o să fim amîndoi acolo.

Ea nu-i răspunse îndată. Ochii lui încercănați, privirile lui arzătoare ca în friguri nu-i plăceau. Insula aceea parcă îl vrăjise.

— Dar ce ai ? De ce ți-e teamă ? stăruî el și-i luă mîna într-ale lui, care erau fierbinți și uscate.

— Știi și eu ? Dacă totuși o fi un balaur adormit ?

— Ai innebunit ? strigă el minios. Parcă ai fi moș Trond. Auzi ! Balaur ! Eu am fost acolo. Nu e nici un balaur. Dar cînd văzu că ochii ei lucesc în lacrimi, se împlînzî. Îi mîngîie mîna. Mergem mîine în zori. Ai să vezi și tu că nu ai de ce să te temi. Doar merge și messer doctor, care e om învățat și nu se ia după neroziile oamenilor.

Fără să mai aștepte răspunsul ei, îi prinse capul între mâini și o sărută lung pe gură. Apoi fugi. Și Aslaug rămase să privească în urma lui oftând.

Flăcăul trecu iar prin piață în goană, ferindu-se să nu fie oprit de cineva, și se îndreptă spre casa de piatră, pitită la umbra bisericii, unde locuia preotul.

Sira Conrad era însă la biserică și slujea liturghia.

— Sfinția-sa a pus oameni să te caute. Ar fi vrut să-ți vorbească. Dar nu te-au găsit nicăieri. Și Frida, bătrina îngrijitoare, nu mai isprăvea tot povestindu-i lui Niklaus amănuntele întâmplărilor din acea dimineață de neuitat.

— Uite așa cum îți spuneam, zicea Frida, gândind puțin, căci era grasă tare și suferea de năduf, sira Conrad nici nu se trezise încă, fiindcă era obosit de noaptea asta nedormită, și ce să vezi? Ne pomeneam cu o ceată întreagă de feraci. Femeile acelea nu aveau astimpăr. În timp ce bărbații stăteau la schelă sau se urcau în turn și se sfătuiau cu toții privind în larg, ele alergau de colo pină colo, cu șincii după ele, ca să ducă vestea celor ce nu șiau încă de minunea întâmplată și să se bucure de uimirea lor. Așa-s femeile! N-au odihnă. Limba nu le obosește niciodată în gură, chiar dacă le obolesc picioarele. Of! Of!

Niklaus se uita la ea, plin de nerăbdare; ar fi vrut să scape mai repede, dar gura îi mergea ca o meliță, și el abia găsi o clipă potrivită ca s-o întrebe:

— Și ce voia sira Conrad cu mine?

— Apoi, stai să vezi! Sfinția-sa nu se sculase încă din pat, și femeile s-au îmbulzit, m-au dat la o parte și au intrat peste dînsul, așa cum se afla.

— Părinte! Sira Conrad! țipau care mai de care, de-ți luau auzul. Balaurul! Fapta Necuratului, insula! Niklaus a fost acolo de l-a văzut. Dar era adormit.

— Pe cine l-a văzut? Ce balaur? Ce tot îmi cîntăți?

Bietul om se zăpăcise de tot, dar, văzînd că nu scapă de ele, se înfășură în pătură și coborî din pat. L-au luat smintitele aproape pe sus să-l ducă jos la schele. El se împotriva cît putea. „Haiguful, balaurul!“ — strigau ele și zeci de brațe se întindeau să-i arate încotro se afla. „Și cine ziceți că a fost acolo?“ — încerca el să se lămurească. „Niklaus“. „Și n-a pățit nimic?“. „Nimic, e bun zdravăn“. Cînd, în sfîrșit, a izbutit să înțeleagă despre ce e vorba, sira Conrad și-a făcut cruce, apoi a împreunat mîinile.

„Fiți pe pace — le-a spus —, chiar dacă ar fi un balaur, nu vă face nici un rău dacă vă rugați domnului. Și Ionas a sălășluit trei zile în pîntecele șeolului și a ieșit teafăr de-acolo. Voia domnului!“ Femeile se uitau mute și smerite la sfinția-sa, care le vorbea ca la predică, uitînd că e înfășurat în pătură și poartă încă scufia de lină pe cap. La urmă și-au făcut cruce și au oftat ușurate: „Dacă zice sira Conrad că nu ne face nici un rău, apoi așa trebuie să fie“. „Unde

e Niklaus? — întrebă dinsul după aceea. Vreau să-l văd numaidecât". S-au repezit iarăși cu toatele. „Niklaus a fost jos la schelă, dar a plecat". „Căutați-l — spuse sira Conrad — și aduceți-mi-l aci". Ele s-au închinat și au plecat în sfârșit, lăsându-l să se îmbrace, căci întârziase pentru liturghie. Acum stai și-l așteaptă, că trebuie să sosească într-o clipă.

Niklaus oftă. Clipa aceea se lungea la nesfârșit, și mătușa Frida o umplea cu sporovăiala ei neincetată. El își apăsă ochii pe un crucifix înnegrit, iar gîndul îi fugi departe, pe insula lui, împodobită cu toate frumusețile. Nici n-auzi cînd intră preotul.

— Bună dimineața, Niklaus, zise acesta întinzîndu-i mina. Să trăiești, băiete! Am auzit ce ispravă îndrăzneală ai făcut astăzi. Și încă singur, singurel! Hai, povestește-mi și mie minunea, pe care numai tu ai văzut-o de aproape.

Și Niklaus povesti de-a fir-a-păr toată călătoria lui pe insulă. Preotul îl asculta tăcut, gînditor.

— Sira Conrad, se întrerupse deodată Niklaus, de parcă ar fi stat pe cărbuni aprinși, eu vreau să întreb un lucru. Cum v-am spus, eu am fost cel dintîi care am pus piciorul pe insulă. Toată lumea o știe. Atunci insula e a mea, nu e așa?

— Cum ai spus? tresări preotul din gîndurile lui.

— Insula! Messer Gaspard a povestit mai demult, într-un grup de pescari, cum a cucerit un senior Columbus niște insule fiindcă a fost cel dintîi. Eu tot așa am debarcat primul și vreau să păstrez insula asta pentru mine, fiindcă pînă și barca era a mea, nu a regelui, cum o fi fost a lui Columbus.

Alta nevinovăție îl făcu pe preot să zîmbească.

— Niklaus, spuse el, nu cred că insula ar putea fi a ta, dacă, bineînțeles, e vorba de o insulă. Mă tem însă că tu te-ai înșelat. Ai luat balaurul drept insulă. Eu acum trebuie să plec la Fantoft, să-l înșușitez pe episcop. E un fapt prea însemnat. Trebuie chiar preasfințită să hotărască ce avem de făcut. Preotul vorbi cu jumătate de glas, mai mult pentru sine, uitîndu-l pe Niklaus. Apoi deodată își aduse aminte de el. Cit despre celelalte, mai stăm noi de vorbă la întoarcerea mea.

Și, ridicîndu-se în picioare, cu un zîmbet blajin, îi făcu semn să plece.

Cînd ajunse preotul Conrad la Fantoft și se infățișă la palatul episcopului, monseniorul Gudmund se odihnea încă după prînz și poruncile cu strășnicie să nu fie trezită. Zgomotele de peste noapte, care aci fuseseră mai puțin înfiorătoare, îi tulburaseră totuși somnul.

În nerăbdarea lui, preotul împărțăși vicarului vestea minunii, iar alți clerici se adunară îndată în jurul lor.

Chibzuiră cu toții și hotărîră că asemenea întîmplare — fie că e o insulă ivită peste noapte din ocean, fie că e balena uriașă Iasconius — nu e o întîmplare de fiecare zi și că pot lua asupra-le marea

răspundere de a întrerupe somnul prea-sfinției-sale, ca să-i ducă vestea.

Vicarul catedralei mergea înainte, voia să aibă el plăcerea de a duce vestea monseniorului și de a se bucura de uimirea lui. În urmă venea preotul Conrad, cu ceilalți clerici, înghesuindu-se care mai de care să nu piardă nimic din priveliște.

— „In nomine Dei“, începu să psalmodieze vicarul lângă patul cu colonne sculptate în care era culcat episcopul.

Dar mai mult nu zise. Și așteptă. Așteptau și ceilalți într-o tăcere smerită. Monseniorul deschise mai întâi un singur ochi, cu care privi posomorit și ursuz împrejur. Era supărat și era gata să-l închidă la loc, când văzu lângă pat ceata de preoți, care-l pîndeau. Mormăi ceva, gata să adoarmă iar, dar ceilalți nu-i dădură răgaz.

— Monsenior, o veste mare, o veste nemaiauzită! Mirabile visu¹. S-a întimplat o minune...

— Cum? Ce minune? întrebă episcopul încă buimăcit de somn. Și se uită pe rind cu asprime la toți cei de față. Numai că figura lui trandafirie și rotofeie nu izbutea să fie aspră; cu colțurile gurii lăsate în jos, arăta mai curind ca un copilăș gata să plîngă.

— Ce tot spuneți? se vătă el și căscă lung.

— Prea-sfinșite, știți, cutremurul de astă-noapte a vădit cu adevărat voia domnului. Nu degeaba îl numesc grecii „theomenia“, adică minia lui Dumnezeu... Vicarul nu pierdea nici un prilej să-și arate știința lui de carte.

— Ce vrei să spui? îl întrerupse episcopul nerăbdător.

— Că s-a întimplat o adevărată minune. Iată, abătele Conrad de la Bolmo ne-a adus vestea. Și aci vicarul îl trase pe preot mai aproape ca să-l vadă monseniorul. Dar acesta nu-i aruncă decît o privire încruntată și fără bunăvoință. Ce-o fi născocit oare preotul ăsta ca să-l trezească din somnul lui dulce de după-amiază?

— Un balaur, prea sfinșite! se repezi sira Conrad. La noj s-a ivit în largul mării un balaur. Unul care l-a văzut de aproape ține morțiș că ar fi insulă. Dar toată lumea crede că e balaur.

— Ce insulă? Ce balaur? Nu înțeleg nimic! Și episcopul privea nedumerit cînd la vicar, cînd la preot. Vorbește mai lămurit!

— Dar tocmai aci stă greutatea: că nu știm lămurit. Oamenii sînt înspăimîntat. Cei mai mulți au spus că e balaurul mărilor, hafguful, care s-a ridicat la suprafață; că lui i se datorește și cutremurul. Este o intruchipare a satanei — zic ei din pricina mirosului de puicioasă care mai stăruie și acum. De frică nu mai iese nimeni în larg.

— Dar parcă spuneai adineaori că a fost cineva pînă acolo, îl întrerupse episcopul.

— Un singur om s-a încumetat să se ducă. El zice că ar fi o insulă. Dar cum să te poți încredința? Eu bănuiesc că ar fi cam smintit și mai sînt și alții ca mine.

— Ai vorbit cu el? Vreau să știu tot, spuse episcopul.

¹ Priveliște minunată! (pe latinește).

Sira Conrad povesti atunci cu de-amănuntul ce aflase de la Nikolaus și toate întâmplările de necrezut din dimineața aceea.

— Și dumneata ce crezi? întrebă episcopul.

— Eu cred că ar fi mai bine să susținem că e balaur. În predica mea de azi le-am vorbit oamenilor de șeolul biblic. Le-am spus că dumnezeu l-a trimis din nou ca să-i pedepsească pentru păcatele lor. Dar că dacă ei se întorc la adevărata credință cu tot sufletul, vor fi mintuiți. Poate că ne-am putea folosi de teama aceasta superstițioasă ca să-i readucem și pe eretici în sinul bisericii.

— Mda! mormăi încet episcopul. Superstitio...

— „Superstitio est ignorantiae filia”¹, se avântă vicarul.

Episcopul îl fulgeră cu o privire, iar vicarul tăcu.

Monseniorul Gudmund își mușcă fără milă buza de jos, ceea ce era semn că ar cugeta adânc.

Preotul Conrad avea dreptate. Timpurile erau grele. Credincioșii se molipsiseră cu toții de ereziile lui Luther și nimic nu-i mai oprea să treacă la noua credință. În curînd bisericile catolice își vor închide porțile, și slujitorii lor vor rămîne pe drumuri, în timp ce reformații înliințează peste tot noi locașuri de cult. O minune ca aceasta întimplată tocmai în eparhia lui e un dar al proriei cerești — gîndea episcopul — și care trebuie folosit cît mai bine. Cuminte nu e ca spaima oamenilor de balaur să fie întrefînută de preoți. Căci dacă se va afla într-o zi adevărul — și se va afla fără doar și poate —, prestigiul bisericii catolice va fi lovit atît de crunt în tot ținutul că nu se va mai putea ridica.

O insulă nouă e cu totul altceva; o insulă ivită astfel e o minune a lui dumnezeu. Mai întii, insula trebuie sfințită. Procesiunea făcută cu fast va atrage mulțime de credincioși. Apoi pe ea s-ar putea ridica o biserică. De ce nu? O biserică închinată, de pildă, sfintei Margret, fiindcă insula s-a ivit tocmai la sărbătoarea sfintei. Apoi sînta va începe la rîndul ei să facă minuni, și insula va ajunge un loc de pelerinaj vestit. Lucrînd cu chibzuială, veniturile eparhiei pot ajunge uriașe.

Ochii îi străluciră și îi zîmbi lui sira Conrad.

— De balaur nici nu vreau să aud, spuse el. E, desigur, o insulă. Și insula trebuie sfințită. Voi oficia eu insumi slujba peste trei zile. Avem în vreo biserică de-a noastră o statuie a sfintei Margret? se adresă el clericilor.

— Este un altar al sfintei în biserică veche din Fantoft, se grăbi unul dintre ei să-i răspundă.

— Minunat! Ridici de acolo statuia, porunci el vicarului; o vom duce în procesiune pe insulă, care îi va fi închinată. Puterea sfintei va îndepărta duhurile rele, și oamenii vor merge în pelerinaj la biserică ce o vom înălța, așa cum se merge la Roma sau la sfîntul mormînt.

Preoții primiră vestea cu un murmur lingușitor și respectuos.

¹ Superstiția e fiica neștiinței.

— Pină atunci, continuă episcopul privind spre sira Conrad, vei avea grijă ca insula să fie cercetată și ca să se ridice o cruce acolo unde va fi altarul sfântului locaș, și astfel insula va intra în stăpânirea bisericii. Cere-i vicarului toți banii de care ai nevoie pentru pregătirea procesiunii. Sfătuieste-te cu el în orice privință.

Sira Conrad se inclină, făcând semn că a înțeles. Episcopul îi întinse prietenos mâna lui grăsuță, iar preotul sărută cu smerenie inelul.

— Sint mulțumit de dumneata. Slujești pe domnul cu multă râvnă. Îmi voi aduce aminte la vreme. Deci ne-am înțeles: peste trei zile, adică duminică, voi veni la Bolmo ca să merg pe insulă. Pregătește totul să fie la înălțime.

La aceste cuvinte, sira Conrad mai făcu o plecăciune adâncă și ieși urmat de vicar.

Episcopul Gudmund își frecă miinile mulțumit. Se gindea la uimirea arhiepiscopului Theobald cind va afla toată povestea asta. Tru-fașul acela nesuferit a prins de veste acum un an că într-o eparhie de a lui o femeie născuse cinci gemeni. A făcut afișa vilvă cu gemenii lui că vestea a ajuns pină la Copenhaga. I-a botezat în catedrala din Nidaros cu mare pompă și a spus tuturor că îi ia sub înalta sa ocrotire. Dar ce mai însemnau acum bieții gemeni, cu care se făcea arhiepiscopul, pe lângă acel pământ al făgăduinței descoperit de monseniorul Gudmund?

La întoarcere, sira Conrad îl găsi pe Niklaus șezînd pe treptele de la poartă. Nu mai avusese curaj să înfrunte limbușia bătrinei Frida și se așezase în drumul preotului, ca să nu piardă prilejul de a-i vorbi. Așteptase multe ceasuri, și noaptea se lăsase de mult cînd auzi porțița scîrțîind, după ce se oprise o căruță. Tresări și sări în picioare.

— Ai venit iar, Niklaus? întrebă preotul. Nu prea am vreme să stau de vorbă. Am altele treburi că nu-mi văd capul. Îi făcu totuși loc să intre.

— Ce-a spus episcopul, părinte? întrebă el, în timp ce sira Conrad se așeza trudit într-un jilț. Ce e cu insula mea? Eu fac moarte de om pentru ea. În ochi îi strălucea o hotărîre îndărătnică.

Preotul își mîngîie bărbia incurcat.

— Insula asta, pot să ți-o spun acum, rămîne a bisericii. Va fi sfințită în ziua de duminică de însuși monseniorul Gudmund și mai tirziu se va clădi pe ea un locaș de rugăciune, închinat sfintei Margret.

— Dar, după dreptul ginților, e insula mea! strigă Niklaus dez-nădăjduit. Așa mi-a spus messer Gaspard și el știe mai bine.

— Poate că ai dreptate, dar sfinția-sa episcopul a hotărît altfel. Insula, înțelegi tu, nu ai descoperit-o ca pe orice țară necunoscută, ci ea s-a născut din ape, printr-o minune dumnezeiască. Și un locaș sfințit va fi înălțat în mijlocul ei, ca să amintească oamenilor această minune.

Niklaus p[ă]li la fa[ț]ă și se l[ă]s[ă] moale pe scaunul pe care-l împinsese bătrina slujnic[ă] adineauri. Preotului îi fu milă de el.

— Frida, porunci el, adu un p[ă]h[ă]rel de rachiu de la c[ă]lug[ă]ri. Cind Frida se inf[ă]țiș[ă] cu rachiul, îl lu[ă] chiar el de pe tavă și i-l întinse.

— Bea, băiete, și nu-ți face inimă rea. Rachiul ăsta de buruieni alină toate suferințele. Și-și turnă și el un p[ă]h[ă]rel. Îți făgăduiesc să-i vorbesc de tine monseniorului Gudmund în ziua procesiunii. Poate să-ți dea învoire să pescuiești și tu pe acele locuri, poate chiar să-ți faci o colibă pe insula bisericii. Deocamdată avem însă multe de pus la cale. Tu ești ajutorul meu de acum înainte. Tu vei merge din nou pe insulă și vei pune o cruce acolo unde se va sluji duminică. Caută deci locul cel mai potrivit. Și măsoară fundurile, să știm unde poate acosta corabia cu monseniorul Gudmund, să nu pățim vreo rușine. Dacă e nevoie, ia cițiva oameni cu tine. Mai vorbim noi mine. Acum sint trudit de drum. Și, sculindu-se în picioare, sira Conrad îi făcu semn lui Niklaus să plece.

A doua zi, de dimineață, Gaspard porni spre larg în barca lui Niklaus. Aslaug îi insoțea. Vremea se vesteia frumoasă. Adia un vînt ușor dinspre miazăzi, care îi ducea tocmai bine într-acolo. Niklaus se îndreptă spre insulă. Părea ursuz și supărat, nu ca de obicei. În-v[ă]țatul îl întrebă ce are. Și flăcăul îi povesti pe scurt toate cele aflate de la preot de cu seară.

Doctorul Gaspard sta în picioare, privea țintă înainte și-și răsucea neliniștit fuiorul bărbii. „Un sfînt locaș! Hm! pufnea el minios. Pină și pe insula asta stearpă trebuie să pună gheara papistașii. Ei nici nu știu încă dacă e un p[ă]mînt ca toate celelalte sau vreo altă ciudățenie, dar vor să exploateze minunea. Pe de altă parte, nici unul nu se încumetă să vină să vadă la fața locului care e adevărul”.

Niklaus își duse barca către scobitura din mal știută de el. Se descălță și sări în apă, care-i venea pină la genunchi. La fel făcu și Aslaug. Traseră barca pe fundul de n[ă]mol clisos, apoi îl ajutară pe fizician să coboare. Acesta se uită în jurul său cu luare-aminte. Il isbi și pe el forma ciudată a insulei. Se alungea ca un trup uriaș, puțin cocoșat și rotunjit, apoi se subția într-un fel de git și se lățea iar într-o movilă mai înaltă, care ar fi închipuit foarte bine capul unei dihanii. O luă înainte nerăbdător alunecînd prin mocirla cleioasă, dar cercetînd totul cu multă băgare de seamă.

— Vezi tu, Aslaug, strigă Niklaus ținînd-o strîns de braț, aci vreau să clădesc adăpostul bărcilor, fiindcă nu poate ajunge fluxul. Nici nu se poate închipui loc mai bun de pescuit ca insula asta. Aci va fi uscătoria. Și începu să le arate cu gesturi largi tot ceea ce el vedea aievea: casa și p[ă]șunile, și pomii. Gaspard dădea din cap și încuviința cu blîndețe, dar își vedea de treabă; luă un pumn de n[ă]mol și-l privi de aproape, frămîntîndu-l în degete și mirosîndu-l. Între timp, flăcăul tr[ă]ncănea într-una. Aslaug se uita uneori pe furis la el; băiatul îi era drag, dar închipuirea lui prea o lua razna. Ea nu

vedea în fața ochilor decît o întindere pustie și mocirloasă, atît de tristă și de poșomorită, că și se frîngea inima de jale. Cum puteau fi aci livezi și pășuni? Oricum ar fi fost, întinderea asta era o insulă, fără doar și poate. Cu toată forma ei ciudată n-avea nimic înspăimîntător sau misterios în ea. Gaspard culegea de zor pietricele ca un copilăș fără minte — gîndi Aslaug. Lua fel de fel de ierburi de prin bălți și mocirle, umplea flacoane și gălețele.

— Cum vi se pare insula mea, messer? întrebă Niklaus.

— Băteți, spuse el într-un tirziu — văzînd că flăcăul stătea tăcut în fața lui, așteptînd răspuns —, la ce bun să-ți mai faci visuri? Tu singur mi-ai spus că se va clădi aci o biserică.

Niklaus îl privi cu răutate.

— Ei și-apoi? N-au decît să-și clădească biserica. Le dau voie. E loc destul. Dar insula tot a mea rămîne.

Învățătul înălță umerii și nu-i mai răspunse. Era grăbit acum să plece să cerceteze toată recolta în liniștea cămărușei lui de lucru.

Dar Niklaus trebuia mai întîi să coboare crucea pe care i-o dăduse preotul. O încărcaseră în barca lui, dar nimeni nu voise să-l însoțească. Și flăcăul se lupta fără spor s-o tragă afară. Aslaug sări să-l ajute. O luară pe umeri, încovoindu-se sub povară și poticnindu-se prin mocirla alunecoasă. Au tîrit-o pînă la movila care se vedea spre marginea insulei, de ai fi zis că e un cap. Capul Haifgufului. Acolo, în timp ce Niklaus săpa de zor și o înșepenea, Gaspard s-a așezat mai la o parte să se odihnească. Pămîntul acesta atît de ciudat ivit din ape — cugeta el —, din toată mulțimea oamenilor, nu se găsiră decît un nebul, un învățat și o femeie să se încumete să-l cerceteze, în vreme ce sfinții lor stau la mal și ne dau binecuvîntarea.

Gaspard avusese dreptate. La schelă aștepta sira Conrad, plimbindu-se cu pași mari, nerăbdător. Il privi cu uimire pe îndrăznețul călător, apoi îl salută cu mult respect, și învățatul îi răspunse cu voce bună, arătîndu-i recolta lui, purtată în brațe cu multă grijă de cei doi tineri.

— Ce spune messer doctor de minunea asta? îl ispită preotul.

— E într-adevăr un fenomen rarissim, minunat, dacă vreți, numai prin faptul că nu e dat oricui și oricînd să-l vadă. Iar eu pot spune că sînt bucuros că am putut culege observații de o însemnătate covîșitoare pentru academia noastră.

Prevăzător, își învăluia vorbele ca într-un fel de ceață.

— Hm! Da! Voia domnului! întîmpină preotul. Duminică vom face o procesiune pe insulă. Va sluji chiar monseniorul Gudmund, spuse preotul.

Gaspard dădu din cap, dar se feri să-și spună gîndul: „Procesiune! De asta au oamenii nevoie! După ce mai întîi i-a lăsat să creadă în balaur!“ Salută pe preot și porni spre casă în urma lui Aslaug.

În dimineața aceea de pomină, orașetul Bolmo îmbrăcase haină de sărbătoare. Și firea întregă parcă se pregătise și ea pentru marea

slujbă a sfințirii. Niciodată marea nu se răsfășase mai leneș sub mîngierea soarelui fierbinte. Insula se întindea întunecată și pustie.

— Mamă! E firziu. S-a adunat toată lumea în piață. Și noi cînd mergem? Țipa micul Ole privind pe fereastră în piață.

Nu mai avea astîmpăr. Maică-sa îl îmbrăcase cu hainele cele noi și îi făgăduise că va merge și el pe insulă, cu mătușa Aslaug, dacă e cuminte.

O mulțime veselă și pestriță umplea piața. Culorile vii ale șorțurilor de mătase, șalurile roșii, verzi, albastre, scufițele de horbotă albă scrobită luceau vesel și se amestecau printre surtucele cafenii și negre ale bărbaților. Un freamăt de glasuri și de risete răsuna în văzduh. Oamenii își uitaseră spaima. Îi încînta sărbătoarea de azi.

— Uite pe mătușa Aslaug! Și Ole se repezi înaintea ei zburdînd. Cu pasul ei falnic, fata se îndrepta într-adevăr spre ei. Era gătită cu o rochie largă liliachie, cu piețar de catifea neagră strîns pe trup, de sub care se vedea cămășuța subțire și cu mineci largi și crețe. Coafetele ei bălaie și groase cit o parimă de corabie erau împletite cu panglici colorate și îi ajungeau pînă aproape de genunchi.

Îl luă pe micul Ole de mîină, o sărută pe Trude, care rămînea acasă cu copiii cei mici, și se pierdu în mulțime. Îl căuta pe Niklaus. Nu venise de dimineață la ea, așa cum îi făgăduise în ajun. Acum ea își croia drum printre lume zîmbînd și dînd binețe tuturor, dar în sufletul ei stăruia o mîhnire.

— Ce frumos e! spunea Ole încîntat. Nici de ziua regelui n-au fost atîtea steaguri.

În fața lor se înălța biserica de lemn înnegrit, și turnurile ei ascuțite se înfîgeau adînc în albastrul cerului. Flamuri roșii și ghirlande împodobeau portalul și filfiiuau în bătaia vîntului. La capătul dimpotrivă era casa lui messer Gaspard, singura casă cu două caturi din Bolmo. De la locul ei, Aslaug privi cu mîndrie într-acolo. Avea înfățișare arătoasă. Fata scosese toate șalurile și covoarele și le atîrnase pe ferestrele deschise. Dar nici celelalte case și dughene din piață nu se lăsaseră mai prejos. Fiecare avea măcar o cîrpă roșie agățată în chip de steag sau vreun macat frumos, sau cîteva crengi verzi cu care să se împodobească. Da! avea dreptate micul Ole. Asemenea zi nu mai cunoscuseră locuitorii din Bolmo. Insuși episcopul trebuia să sosească dintr-o clipă într-alta cu un întreg alai de preoți. Sira Conrad se și dusese în întîmpinarea lui. Numai moș Trond, într-un grup de pescari, arăta supărat.

— Nu mergi pe insulă? îl necăjeau oamenii.

— Eu nu am ce căuta acolo! se răsteya el. Dacă sînteți nebuni cu toții și aveți poftă să vă înghiță hațguful, să vă fie de bine. Eu o să vă fac o slujbă de pomenire.

— Dar nu e nici un hațguful, moș Trond, îl înfruntau oamenii. Doar a spus-o episcopul nostru. E o minune a lui Dumnezeu. O insulă nouă. Au, s-o ducă pe sfînta Margret acolo în procesiune.

— Am văzut eu ieri, spuse cineva, cind descărcau statuia de piatră și o puneau în biserică. Uite, era o statuie cît mine de mare și grea că de abia o duceau patru oameni.

În clipa aceea, un freamăt trecu prin mulțime, răspinzindu-se din om în om.

— Vine episcopul !

Lumea se tălăzui într-o parte ca să facă loc caretei aurite cu patru cai albi. În fundul ei, oamenii văzură un omuleț rotofei și zimbitor cu mina ridicată în semn de binecuvîntare, iar lingă el ședea chiar preotul lor, sira Conrad. După careță veneau și alte butci și trăsuri de tot felul, în care se încărcaseră toți clericii din Fantoft, care făceau alai episcopului.

Clopotele începură să sune, alaiul se opri în fața sacristiei. Aci urma să se facă ceremonia schimbării veșmintelor, și apoi, după o scurtă slujbă, trebuia să pornească procesiunea spre insulă. Biserica gema de lume. Oamenii nu se mai săturau privind la episcopul lor, care ședea țepăn în jilțul lui. Ei ! Nu îi e dat oricui să vadă de aproape chipul cel sfințit. Dar cind a început schimbarea veșmintelor au fost și mai uimiți, mai ales femeile, care se minunau de odăjdiile grele, multate în aur, pe care le țineau diaconii smeriți pe brațe și le întindeau pe rînd mai-marelui lor.

Messer Gaspard privea și el din locul de cînte, unde fusese poștit, și chipul lui cuvios și neclintit era de nepătruns. „Iată — gîndi el — episcopul îmbrăcă în clipa asta un stîfar alb ca zăpada, simbol al nevinovăției și care trebuia deci să-i amintească să ducă o viață fără de prihană. Și hlamida-i lungă purpurie e milostenia și dragostea infocată pentru aproapele său. Mitra care-i încinge fruntea are două colțuri unite cu un singur nod, ceea ce înseamnă că trebuie să unească într-însul știința noului și vechiului testament. Minușile pe care și le-a scos adineauri arată că minile trebuie să-i rămînă nepătate de atingerile lumești, iar toiagul ce i se întinde acum e semnul grijii neîncetate ce trebuie să aibă de turma pe care o păstorește. Crucea de pe piept vădește victoria pe care a avut-o asupra patimilor omenești. Dar oare își mai amintește *monsieurul Gudmund* de toate aceste simboluri și sfînte precepte ? Le-a uitat de mult și se scufundă în mocirla păcatelor fără de teamă, nici rușine“. Cam așa filozofa Gaspard în colțul său, amintindu-și de învățăturile maestrului său *Erasmus*.

Lumea, în schimb, se minuna și se desfăta la asemenea priveliște.

— Mătușă Aslaug, se auzi deodată o voce argintie în tăcerea adîncă din biserică, eu vreau să mă fac episcop cind o să fiu mare.

Oamenii întoarseră capul, zimbînd, spre micul Ole. Aslaug se roși ca focul și-l strînse de mină, făcîndu-i semn să tacă.

În sfîrșit, episcopul ieși din biserică, în sunetele clopotelor, înconjurat de tot alaiul de preoți, și se opri cu fața spre portal așteptînd. În urmă veneau șase diaconi zdraveni purtînd statuia sfintei sub un uranisc de catifea purpurie. Mantia ei albastră strălucea înstelată, iar

la picioarele ei se încolăcea balaurul ca un cline credincios. Fete tinere, în alb înveșmîntate, presărau flori în calea ei, și copiii din cor intonau imn de slavă. Se alcătui cortegiul, iar procesiunea se urni încet spre schele. Preoții cădelnițau, și rugăciunile se înălțau spre ceruri o dată cu fumul de tămîie.

Oamenii erau cu toții voioși că temerile le fuseseră spulberate. Și cei vîrstnici se bucurau la fel cu copiii, de vînt, de soare, de cîntece și de priveliștea nemaivăzută. Și mai știau că la întoarcere îi așteptau în piață două butoaie cu bere dăruite de pirgar.

La malul mării, procesiunea s-a oprit. La schele aștepta o balenieră frumos împodobită cu stegulețe și flămuri, pe care au fost urcate teate prapurile sfînte. Episcopul se îndreptă spre ea. Înainte de plecare binecuvîntă bărcile cu un gest larg, chemînd ocrotirea cerului asupra lor, să le apere de furtuni și izbeliști. Apoi pași greoi pe podețul de scinduri, ajutat de diaconi, care-l așeză pe o bancă anume împodobită cu perne și covoare. Și între timp începu îmbarcarea sfîntei, care se făcu cu cea mai mare grijă. Pe rînd se adunară și preoții, și frunțașii orașelului. Apoi marinarii ridicară ancora. În timp ce corabia se desprindea încet de mal, lumea se repezea la bărci. Luntre, bărcuțe și barcaze, tot ce se găsea la schelă, fură cotropite într-o clipă de mulțime. Corabia cu sfînta se depărtase ușor, iar pînă la ea marea mișuna de ambarcațiuni de tot felul, fiecare împodobită cu stegulețe, și atît de înghesuite că nici nu se mai putea zări apa printre ele. Cu chiote și risete, oamenii căutau să le desprindă unele de altele și să-și ia zborul pe urma corăbiei.

Aslaug rămăsese pe mal ținîndu-l pe micul Ole de mîină. În zadar îl căutase pe Niklaus. Niklaus nu era nicăieri. Se vede că plecase mai devreme. Barca lor nu se vedea la schele. Aslaug oftă. Și n-ar fi lipsit mult să izbucnească în plîns, ca și micul Ole, care vedea cu deznădejde bărcile cum se depărtau.

— Dacă tătîcul meu nu era plecat la pescuit balene, se tînguia el, am fi fost cei dintîi pe insulă.

— Nu mai plînge, puîule! Mergeți cu mine, spuse un glas voios în spatele lor. Aslaug se întoarse uimită și-l văzu pe Ruiddkist. Zimbea larg, sticlîndu-și dinții de sălbăticiune, și-și pipăia ca totdeauna chimirul plin.

Fata se simțea atît de părăsită, de mîhnită, în mijlocul veseliei celorlalți, încît îi zimbi și ea, bucuroasă că întîlnește un prieten.

— Cum se face că ești singură? Unde ți-e logodnicul? întrebă el cu pușină răutate.

— Niklaus a trebuit să plece mai devreme. Avea o mulțime de treburi, răspunse ea cu mindrie.

— Atunci, mergeți cu mine, hotărî el. Ce noroc să vă întîlnesc! Dar se feri să spună că văzuse plecînd barca lui Niklaus în zori și că pe ea o pîndise de departe pînă a văzut-o că rămîne singură. Iată, barcazul meu e acolo, vă așteaptă. Și, fără să mai aștepte răspuns, o luă de braț și o frase într-acolo.

Era nou-nouț barcazul lui Ruidkist și era vopsit într-o culoare frumoasă, verde. Cele două catarge erau împodobite cu stegulețe. Nu semăna deloc cu barca lor veche și cirpită, care lua apă pe la toate încheieturile. Pe bancă era așternută o pătură. Aslaug se așeză cu micul Ole lângă ea. Băiețușul era în culmea fericirii. Pipăia totul cu minulele lui, și ochii îi străluceau.

Ruidkist desfăcu parîma. Barca se desprinsese ușoară de la țarm.

— Mai știi să manevrezi, Aslaug? întrebă el, în timp ce întindea pinzele.

Aslaug zîmbi cu mîhnire. „La ce bun să știe?”

— Haide, ține cirma!

Și barca porni ca săgeata pe urma celorlalte și le ajunse în curînd. Ole cîrpea vesel, punînd tot felul de întrebări. Ruidkist îi răspundea, căci Aslaug nu părea dornică să vorbească. Se uită în jurul lor. Pînă departe nu era decît o forfoteală de bărci, o fluturare de culori pestrițe, un murmur de cîntece, care acoperea foșnetul valurilor. Praporele țesute cu aur de pe corabie filfăiau vesel în bătaia vîntului.

Țărîmul rămăsese pustiu. Se zăreau doar străjile în turn, iar pe chei umbra lui moș Trond se frămînta neputincioasă și se făcea tot mai mică.

Aslaug avea obraji îmbujorați și respira cu nesaț aerul îmbătător al largurilor, care-i lipsise atîta vreme. Aștepta cu nerăbdare slujba de pe insulă: pămîntul acela va fi atunci sfințit și închinat sfintei Margret. Rugăciunile vor alunga dăburile rele care-l țineau pe Niklaus în stăpînirea lor. Cerul era senin, marea liniștită, și pe iubitul ei îl va afla desigur acolo pe insulă.

Călătoria nu ținu mult: după vreo două ceasuri erau în apropierea insulei.

— Mai avem mult? întrebă monseniorul Gudmund.

— Ajungem îndată, i se răspunse. Nu mai avem nici o jumătate de milă.

Episcopul oftă ușurat. Bietul om nu punea bucuros piciorul pe o corabie pentru că suferea cumplit de rău de mare. Și acum, cu toate că nu erau valuri mari, se îngălbenise la față, și, de sub mitra grea, care-i apăsa fruntea ca un cerc de fier, broboane de sudoare i se prelingeau pe obraji. Ar fi vrut s-o scoată sau măcar s-o ridice puțin în sus, dar nu îndrăznea. Se gîndea că ar strica de tot solemnitatea clipei. În jurul lui se alcătuiseră corul, care intona imnuri de slavă pentru sfînta Margret. Cei din bărci înălțau și ei glasurile, insoțind corul. Văzduhul era plin de cîntece. În mijlocul mării, sub cerul senin, ele erau de o măreție neînchipuită. Adia o boare dulce, care se juca printre flămuri, printre florile și vălurile albe ale fecioarelor și cuteza să miște pînă și faldurile grele ale mantiei episcopului.

Aslaug avea mereu ochii ațintiți înainte. Era nerăbdătoare să se vadă ajunsă pe insulă. Pata cea întunecată creștea treptat; acum se întindea lunguiață și cocoșată ca o spinare. Barcazul lui Ruidkist, cu pinzele noi și prea puțin încărcat, o luase binișor înaintea celorlalte și

în curînd au fost destul de aproape ca să zărească un omuleț care le făcea semn și care sări și el într-o barcă, pornind în întîmpinarea lor.

— Niklaus! strigă Aslaug, bucuroasă, și începu să filfîie o năframă albă.

Îndemnați de strigătul ei, priviră și alții într-acolo. Era într-adevăr barca lui Niklaus, numai că, în loc să se apropie, acum părea că se depărtează. Se îndreptă din nou spre insulă și-l văzură sărînd pe mal pe omulețul de adineauri.

De uimire, Aslaug rămase încrîmențită. De ce fugea Niklaus?

Niklaus fugea de ei cu adevărat. Trase barca în scobitura știufii de el și porni cu pași mari spre capătul insulei, repezîndu-și brațele în toate părțile, fără rost, ca un ieșit din minți.

El venise pe insulă singur, cînd abia mîjea de ziuă. Așa îi poruncise sira Conrad, cerîndu-i să măsoare fundurile și să găsească locul cel mai prielnic pentru debarcare. Lăsase vorbă unui băiețuș s-o vestească pe Aslaug de plecarea lui grabnică. O ruga să-l ierte și să vină cu messer Gaspard. Il mina și un gînd nedeslușit: să fie iar el cel dintîi pe insulă, pe insula lui, s-o apere de cotropitori.

Măsurase fundurile și acum aștepta. Văzu de departe flotila de bărci cu baleniера episcopului între ele, legîndu-se greoaie ca o cloșcă în mijlocul puilor, și porni îndată în întîmpinarea ei, așa cum îi poruncise sira Conrad. Dar, apropiîndu-se pușin, ochiul lui ager zărise în frunte barca lui Ruidkist. Cunoștea el foarte bine barcașul acela nou vopsit în verde. Cu uimire și cu ciudă o descoperise pe Aslaug. Nu încăpea nici o îndoială. Ea era. Cu un cap mai înaltă decît omulețul de lingă ea, avea coșifele bălaie și cu mina filfîia o năframă.

Iată că și Aslaug îl părăsea în împrejurarea asta grea. Venise cu Ruidkist! Să rămînă cu Ruidkist! Minios, întoarse barca în loc și se îndreptă iar spre insulă. Nu mai voia să-i întîmpine. N-aveau decît să se împotmolească și ei, și episcopul cu sînta lui cu tot. Furia lui era la culme. Stringea pumnii neputincios și scrișnea din dinți. Ar fi vrut să-i vadă pe toți nimicîși, înghițiți de balaurul, de hațgulul bătrînului Trond. Și, odată cu ei, pe Ruidkist, și pe Aslaug, necredincioasa Aslaug. Gura lui bolborosea blesteme cumplite și amenințări. Da! Le va arăta el tuturor. Va merge la rege cu jalba lui. Și regele îi va da dreptate. Nu se putea să nu-i dea dreptate. Nu va lăsa papistașilor un pămînt care era în primul rînd al lui Niklaus, biet pescar sărman, care pășise cel dintîi pe el, dar care era, bun înteles, și al mării-sale, fiindcă primea dările convenite pentru el. Va merge chiar astă-seară la messer Gaspard să-i întocmească o jalbă frumoasă pe latînește.

Cîtă vreme va fi stat Niklaus adîncit în gîndurile sale posomorite, nici el nu-și dădu seama. Dar deodată i se păru că aude un fel de vîiet îndepărtat. Venea furtuna. Se uită în jurul lui ca trezit din somn. Fața mării se schimbăse. Toată era numai un clocot de spume; cerul rămînea totuși senin, iar tunetele nu păreau că vin de acolo, ci din adîncuri. Se înteeau cu fiecă clipă, prefăcîndu-se pînă la urmă într-un fel de muget înfricoșat. Niklaus se înfioră. Nu era lucru curat cu insula lui.

Pământul parcă îi fugea de sub picioare. Pescărușii îi dădeau ocol, cu țipetele lor ascuțite, vestitoare de furtună, și zburau apoi spre coastă. Valuri mari se repezeau acum și mușeau din mal, deși nu era încă ora fluxului. Niklaus alergă spre scobitura unde-și trăsesese el barca. Dar barca nu mai era acolo. Apa se involbura în vârtejuri amețitoare. Deodată, pământul se cutremură sub el atît de tare că îl zvrîli pe o coastă... N-apucă bine să se ridice în genunchi, și, în fața lui, insula se despică în două. Un hău se căscă năpraznic, prin care zbucniră apele furioase. Se agăță la vreme de muchea prăpastiei, ca să nu lunece în adînc. Crucea! De-ar ajunge la cruce! Cu fiorul morții în suflet, porni să se tîrască pe pîntece, ajutîndu-se cu miinile și ferindu-se să nu cadă în vreo crăpătură dintre cele care se deschideau la tot pasul. „De-aș putea urni crucea din loc, aș pune-o pe valuri și ar putea să mă țină deasupra. Gîndurile i se învălmășeau. „Nu mor... n-am să mor... cei din bărci au să mă caute... eu... Aslaug...”

Dar bărcile nu se mai vedeau nicăieri, era singur printre talazurile urlînde, în zvircolirea aceea năpraznică de sfîrșit de lume.

În sfîrșit, Niklaus ajunse la cruce și o luă în brațe, încleștat. Dar tocmai în clipa aceea, pământul se surpă, un val uriaș se înalță, ca împins de jos în sus, și se rostogoli peste cruce, izbind-o în plin și prinzîndu-l pe Niklaus dedesubt. Lovit, însingerat, el izbuti totuși, luptînd din răsputeri, să mai iasă o dată deasupra apei. Ochii lui împăienjeniți de ceața morții mai priviră o dată împrejur; nu văzu decît ape rele, spume, talazuri involburate. Insula nu mai era. În tunete și mugete groaznice pierise. Niklaus închise ochii. Un vârtej îl sorbi cu crucea dimpreună și-l tîri în adînc. Blăstemul lui se împlinise.

Bărcile pe care nu le mai putea vedea Niklaus nu erau prea departe. În voioșia obștească își urmau drumul lor spre insulă, cînd deodată tunete înspăimîntătoare au cotropit văzduhul plin de cîntece. Femeile își făcură cruce speriate, bărbații strînseră cirna în pumn și priviră în sus, cercetînd norii și adulmecînd vîntul. Dar vîntul era slab și cerul senin și albastru ca rochia sfîntej Margret. Tunețele se înteeau totuși, se împleteau într-un vuiet amenințător. Marea toată fierbea înspumată, plină de berbeci. „Ce să fie?” — se întrebau oamenii îngrijorați, de la o barcă la alta. Dar iată că acolo, departe, se întimpla ceva neobișnuit. Pata cea întunecată parcă prinsese viață. Se clătina, se scutura ca din somn, părea că pornește spre bărci să le înghită.

— Vine! Vine hașguful!

Spaima era la culme. Femeile își prinseră strîns în brațe copiii, care țipau și se ghemuiră la fund. Bărbații luptau din greu să întoarcă bărcile, să fugă din fața prăpădului.

— Du glemis ei! Maică prea-curată, nu ne lăsa! se tinguiau bietele mame îngrozite.

Valuri mari se năpusteau asupra lor, acoperindu-le bocetele. Marea parcă se revărsase din matca ei și se repezea în puhoai de apă care ciocoteau. Bărcile toate săltau ca niște coji de nucă și se țineau anevoie printre vârtejuri. Balaurul, după ce se mișcase greoi și amenințător, se învăluisse în trimbe de spumă. Nu se mai zărea decât crucea albă de la care Aslaug nu-și lua ochii. Și păru deodată că o gură uriașă și neagră s-a deschis înghițind-o. Pe locul unde fusese mai înainte insula, se năpusteau acum valuri care se ridicau pînă la cer, ciocnindu-se între ele și mugind.

— Niklaus ! striga Aslaug printre hohote de plins. Dar nimeni n-o mai auzea. O groază nespusă îngheța inimile oamenilor. Hațgulul venea spre ei pe sub apă. Se aplecau pe visle, tăcuți, îndirjiți. Episcopul se îngălbenise la față ca un mort între pernele lui roșii, și degetele i se zgîrciseră într-o binecuvîntare ce nu mai avea rost.

În spaima lor, uitaseră cu toții de sfîntă. Și, deodată, o văzură clătîindu-se pe soclul ei, gata să se prăbușească. Săriră să o sprijine.

Cițiva marinari, care stringeau pinzele, se apropiară și ei de statuia de piatră.

— Sfînta asta nu e bună la nimic, spuseră ei. Uite că nu ne-a putut apăra de balaur. Ne îngreunează barca de pomană. Doar n-o să pierim cu toții din pricina ei ! Și, de-odată, zeci de brațe se întinseră cu dușmănie și-i făcură vînt în mare.

Gaspard se înleștase cu o mină de catarg și nu lăsase oceanul nici o clipă. Din cînd în cînd, îl ștergea de spuma valurilor care îl izbea în obraz ; văzuse bine cum insula se clătînase, se cutremurase și apoi se despicasse în două, prăbușindu-se înghițită de o viltoare, și luînd cu ea pe Niklaus agățat de cruce.

— Oare ce s-a întimplat ? îndrăzni să-l întrebe, gituit de spaimă și cu dinții clătînînd, sira Conrad.

— Ceea ce am numit noi insulă și cei neștiutori balaur a dispărut. E un fenomen cu totul deosebit, îi răspunse el într-un tîrziu lui sira Conrad.

Dar și pescarilor din bărci le revenise graiul, acum, că se depărtaseră de locul primejdiei și vedeau fărîmul aproape.

— L-ați văzut ? striga unul bărbos cu spete largi. El era, Hațgulul ! L-au trezit din somn cîntecele alea afurisite.

— Da, întărea lingă el unul spîn, tremurînd încă de spaimă. Mai întîi s-a scuturat și apoi a pornit-o din loc și am văzut cum s-a căscat o gură uriașă, care a înhățat crucea și a tras-o în adînc.

Femeile, ghemuite la fundul bărcilor, ascultau îngrozite. Li se năzărea că văd niște brațe lungi care se mișcă pe deasupra apei, gata să le inhățe și pe ele.

Oamenii tăceau iar ; luptau cu îndirjire să ajungă în port, care plecîndu-se din răspuțeri pe lopeți, care țînînd înleștat cirna sau potrivînd pinza după vînt. Zăreau acum străjile din turn și o mogildeață care alerga de colo pînă colo pe fărîm. Era, fără îndoială, moș

Trond. Erau scăpați. Și peste puțină vreme, bărcile se imbulziră pe urma corabiei, la schele.

Dar ce jalnică era întoarcerea aceasta! Nimic nu rămăsese din veselia și încrederea cu care porniseră. Praporele se zvîrcoleau ude, biciuite de vînt. Șalurile femeilor, frumos vopsite, se înfășurau umede, triste pe umerii lor, iar bonetele de horbotă scrobîtă atirneau pleoștite de-a lungul obrajilor palizi.

— Mulțumescu-ți ție, maică prea-curată, că ne-ai mintuit, șopteau femeile, făcîndu-și cruce, în timp ce bărbații le ajutau să coboare.

Corabia monseniorului Gudmund își lăsase pinzele și podoaba ei de steaguri de toate culorile nu mai era acum decît o adunătură de zdrențe murdare și ude.

— He! He! ridea moș Trond cu risul lui răutăcios, întimpinîndu-i pe marinari. V-a prins furtuna! A vrut hațguful să vă primească cu cînte pe voi și pe sfînta voastră.

Mai devreme fugise și el, îngrozit de puhoaietele care năvăleau înecînd schelele, dar de cum se retrăsese apa, venise iar să pîndească întoarcerea. Nu bănuia nici pe departe cele întîmplate, dar se bucura ca un nebun de chipurile schimonosite de spaimă, de hainele ude și ponosite. Se strîmbă pînă și la episcop, care era dus pe sus, ca o păpușă mare și aurită. Moș Trond îl privi îndelung, rinjind la odăjdiiile pătate și obrazul pămîntiu sub mitra strîmbată pe o parte, ca pălăria unui om beat. Diaconii îl suiră în careta lui cu cai albi, care porni îndată spre Fantoff.

Între timp, tot alte bărci trăgeau la schele, și lumea se grăbea să coboare.

— Ei, povestești-mi și mie minunile de pe insula voastră. Cum a fost slujba? Și ce a făcut sfînta?

— Ce insulă? Nu mai e nici o insulă... Hațguful... Ai avut dreptate, moș Trond... S-a scufundat cu cruce cu tot... L-a înghițit pe Niklaus...

Pescarii pe întrecute se repezeau să-i povestească, înconjurîndu-l.

La asta chiar că nu se așteptase bătrînul; rămase o clipă incremenit, dar pe urmă bucuria lui se dezlănțui năprasnică.

— Așa, vezi! Ați vrut să-l păcăliți pe hațguf. Să-i puneți botniță, mititelul de el, și să-l legați cu panglicuțe și să-l presărați cu flori ca pe un mire. I-ați dus și o mireasă într-o cușcă de aur, și uite ce a făcut el cu mireasa voastră și cu fioncurile și cu luminările sfînte și cu clopoștii voștri. Ha! Ha! și risul lui amenințător se amesteca în vuietul valurilor.

— Are dreptate bătrînul, ziceau oamenii depărtîndu-se. De toate astea numai popii sînt vinovați. Ei ne-au dus acolo orbește să ne dea pradă hațgufului. Și unde le stă puterea? Că nici sfînta lor și nici măcar episcopul n-au fost în stare să potolească minia balaurlui.

Nu se îndurau să se risipească pe la casele lor. Mergeau toți în ceată, întăritați foarte de întîmplările pe care le trăiseră și căutînd un vinovat pentru spaima lor.

Se pomeniră cu toții în piață. Ferestrele casei lui sira Conrad se vedeau luminate. Oamenii se opriră nehotărâți în fața lor.

Un făcău vinjos cu părul roșcat se urcă pe gard.

— Preotul ăsta e un mincinos fără pereche, fraților, strigă el. — Nu a spus el în predica lui că ăsta e balaurul cel din biblie? Și apoi, deodată, a întors-o și ne-a păcălit cum că ar fi insulă și să mergem la sfințire. Numai el e vinovat de moartea lui Niklaus.

— Așa e! strigară oamenii. Ne-a spus că n-avem de ce să ne temem, că sfinta e cu noi. Haidem să ne răfuim cu el.

Dar sira Conrad auzise glasurile lor și le-o luă înainte.

— Stați, oameni buni, zise el ieșind în prag. Ce v-a apucat? Veniți-vă în fire! Eu v-am spus doar cel dintii că e balaurul, șeolul biblic, și că trebuie să vă rugați domnului ca să vă mintuie de el. Vina e a lui messer Gaspard, care ne-a amăgît pe toți, începînd cu monseniorul Gudmund, arătîndu-ne tot felul de dovezi cum că ar fi insulă și nu balaur. N-aveți decît să-i cereți socoteală de cele întimplate.

Oamenii îl ascultară tăcuți, șovăind. Avea dreptate preotul. Învățatul era vinovatul cel mare.

— Lasă că nici tu nu ești mai breaz, îndrugi mereu la minciuni, îl înfruntă vlăjganul cel roșcat. Unde vă e puterea cu care vă lăudați atîta? De ce n-a făcut sfinta voastră o minune să-l scape pe Niklaus? Mai bine vă zvirleam pe toți în mare cum am zvirlit-o pe ea. Bine a spus Luther al nostru, care e spaima popilor, că de la papă și pînă la episcop să-i zvirlim pe toți în mare, să scăpăm de ei.

Preotul nu-i răspunse. Era galben la față ca un mort și se clătina pe picioare, gata să se prăbușească.

— Lasă-l, Bjoergulf, îi ziseră oamenii. Nu-ți mai pune mîntea cu el... Haidem să nu pierdem vinatul celălalt, mai de preț. Te pomenști că o fi dat bir cu fugiții.

Dar Gaspard era în cămara lui de lucru. Încea să-i spună un cuvînt de mîngîiere lui Aslaug, care plîngea cu hohote.

Cînd îi auzi pe oameni zgîlțind ușa, el se arătă la fereastră și le zîmbi prietenos.

— Bine-ați venit! Și eu vream să stau de vorbă cu voi. Poștiți sus! Aslaug vă deschide îndată.

Oamenii se repeziră pe scări, bulucindu-se. Umplură într-o clipă odaia și sala; dar de cum pășiră înăuntru își pierdură îndrăzneala. Priveau uimiți la lucrurile ciudate și necunoscute din jurul lor. Apoi se uitară cu milă la Aslaug, care avea ochii plîși și-și frămînta în neștire șorțul în miini. Folosînd tăcerea lor, învățatul începu el să vorbească.

— Unul de-ai noștri a pierit astăzi și-l plingem din toată inima. Am trecut de altfel cu toții printr-o primejdie de moarte. Dar cată acum să tragem învățătură din această grea încercare. Spusele mele s-au dovedit adevărate. Pămîntul cel nou ridicat la fața mării s-a scufundat chiar dinaintea ochilor noștri, printr-o mișcare la fel cu

cea dintii. Și iată mărturiile culese de mine pe acest pământ, care arată că teama voastră n-avea rost. Făcu semn lui Aslaug să se apropie. Ea îi întinse o cutie plină cu bucățele de piatră.

— Vedeti aci tot ce se afla pe insula care a pierit. Bucățile acestea de rocă ușoară și poroasă nu sînt decît tuf vulcanic și cenușă întărită de apa în care a stat. Iată și scoici care erau pe fundul mării și au fost ridicate la suprafață o dată cu insula. Veniți mai aproape și priviți.

Dar oamenii priveau cu neîncredere și dușmănie.

— Lasă mofturile astea! spuse răstit Bjoergulf. Ne amăgești cu scoici și pietricele, parcă am fi copii. De unde știm noi că le-ai luat de pe insulă? Poate că le aveai de mai înainte în cămara asta de vrăjitor. Priviți numai! Ridică o hircă de pe jos. O feastă de om! Și altele multe! Te împiedici de ele. Și uite colo scheletul! De ce ne dezgropi morții? Ce faci cu ei?

Oamenii se apropiară amenințatori, stringînd pumnii. Acum nici faptul că Aslaug era de față nu-i mai putea opri.

— Imi slujesc să duc mai departe cercetările mele și să pot veni în ajutorul oamenilor, să le alin suferințele.

— Minte! Totul aci e numai minciună și vrăjitorie! Și vlăganul roșcat apucă un ceaslov pe care-l aruncă în mijlocul aparatelor de sticlă. Alții îi urmară pilda. Răsturnară globul, sparseră aparatele. Apoi se repeziră mai îndrjiți spre Gaspard. Dar credincioasa Aslaug veghea. Văzu primejdia de care învățatul — mînat de dorința lui de a-i lumina pe oameni — nu-și dădea încă seama. Cum se afla apărută de masa lungă, cu o mișcare dibace, ea suflă în luminare. Apoi îl apucă pe învățat de mîna și-l trase afară, pe ușița scundă care se deschidea în peretele de lingă masă.

Urmă o învălmășeală cumplită. Oamenii dibuiau pe întuneric, injurînd, alunecînd unii peste alții, printre cioburi și hirci risipite. Pînă la urmă, unul scăpără un amnar și văzură atunci că Gaspard a dispărut. Minia lor era la culme. Unde a pierit blestematul de vrăjitor? Să cercetăm peste tot locul.

— Ba mai bine să dăm foc casei. Trebuie să fie ascuns prin vreun cotlon.

— Foc! Foc! Să piară cuibul vrăjitorului!

Dădură foc hrisoavelor vechi și cărților, apoi coborîră în grabă. O vîlvătaie cumplită se înălță pînă la cer. Dar Gaspard nu mai era acolo. Aslaug și cu el coborîseră pe o scăriță de frînghie în grădina din dosul casei și se pierduseră în noapte.

(Urmare în numărul viitor)

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică” și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice” se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservire: în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

25006
APARE DE TREI ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU